

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Geografie se zaměřením na vzdělávání

Martin Žalud

**PERCEPCE BEZPEČÍ A NEBEZPEČÍ V JIČÍNĚ Z POHLEDU
STUDENTŮ A STUDENTEK STŘEDNÍCH ŠKOL**

**Perception of safety and danger in Jičín from the perspective of secondary
school students**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Jana Jíchová, Ph.D.

Praha 2020

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, 24. 5. 2020

Martin Žalud

.....

Rád bych poděkoval vedoucí své bakalářské práce RNDr. Janě Jíkové, Ph.D. za množství rad, nápadů a připomínek, ale především za její trpělivost a ochotu. Dále děkuji pedagogům, kteří umožnili provedení dotazníkového šetření v jejich vyučovacích hodinách. V neposlední řadě děkuji studentům a studentkám, kteří se tohoto šetření zúčastnili.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá vnímáním bezpečí a nebezpečí z pohledu studentů a studentek jičínských středních škol. Práce zjišťuje, jak bezpečně se studenti a studentky cítí v místě bydliště, v Jičíně a v Česku. Dále se zaměřuje na lokalizaci bezpečně a nebezpečně vnímaných míst a zjištění důvodů pocitu nebezpečí v těchto lokalitách. Stěžejním způsobem získávání dat bylo dotazníkové šetření mezi středoškolskými studenty a studentkami v Jičíně a rozhovor se strážníkem městské policie a manažerem prevence kriminality v Jičíně. Byla nalezena značná shoda mezi místy, která respondenti a respondentky nevnímají bezpečně, a lokalitami, které označil strážník městské policie, jako místa častých zásahů městské policie. Dotazníkové šetření ukázalo důvody negativního vnímání míst z pohledu studentů a studentek. Tyto důvody souvisí zejména se sociálním prostředím.

Klíčová slova: pocit bezpečí, pocit nebezpečí, vnímání nebezpečí, mládež, Jičín

Abstract

This bachelor thesis deals with the perception of safety and danger from the perspective of secondary school students. The goal of the study is to find out how safe students feel in their place of residence, in Jičín and in Czechia. It also focuses on the localization of safely and dangerously perceived places and finding out the reasons for the feeling of danger in these localities. The main method of data collection was a survey among secondary school students in Jičín and an interview with a local police officer and a crime prevention manager in Jičín. Considerable conformity was found between places that respondents do not perceive safely and locations identified by the local police officer as places of frequent police intervention. Reasons for the negative perception of places from the student perspective were shown in the survey. These reasons are mainly related to the social environment.

Keywords: feeling of safety, feeling of danger, perception of danger, youth, Jičín

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ	6
SEZNAM TABULEK.....	6
SEZNAM GRAFŮ	6
SEZNAM PŘÍLOH	6
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	7
1. ÚVOD	8
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
2.1. Vnímání bezpečí a nebezpečí	9
2.2. Vnímání nebezpečí a individuální charakteristiky	11
2.2.1. Vliv genderu na vnímání nebezpečí	11
2.2.2. Vliv věku na vnímání nebezpečí	14
2.3. Sociální a fyzické prostředí a vnímání nebezpečí	17
3. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	19
4. METODIKA VÝZKUMU A ZDROJE DAT	21
4.1. Dotazníkové šetření.....	21
4.1.1. Struktura dotazníku.....	22
4.1.2. Sběr dotazníků.....	23
4.1.3. Struktura respondentů.....	24
4.2. Rozhovor	25
5. LOKALITA JIČÍN	27
5.1. Charakteristika lokality Jičín.....	27
5.2. Kriminálnita a kriminogenní faktory v obvodním oddělení Jičín	28
6. POCIT BEZPEČÍ A NEBEZPEČÍ V JIČÍNĚ Z POHLEDU STUDENTŮ A STUDENTEK	33
6.1. Pocit bezpečí studentů a studentek.....	33
6.2. Bezpečně vnímaná místa	35
6.3. Nebezpečně vnímaná místa	37
6.4. Důvody pocitu nebezpečí	41
7. ZÁVĚR.....	45
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	47
PŘÍLOHY	54

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Poloha Jičína v Česku	27	
Obrázek č. 2: Valdštejnovo náměstí	Obrázek č. 3: Husova ulice	35
Obrázek č. 4: Zámecký park	37	
Obrázek č. 5: Zákoutí v Zámeckém parku	Obrázek č. 6: Zámecké schody.....	38
Obrázek č. 7: Sídliště Na Jihu 1	Obrázek č. 8: Sídliště Na Jihu 2	38

SEZNAM TABULEK:

Tabulka č. 1: Místa sběru a podíly platných dotazníků.....	23
Tabulka č. 2: Genderová struktura respondentů podle míst sběru dotazníků	24
Tabulka č. 3: Genderová struktura respondentů podle věku.....	25
Tabulka č. 4: Věková struktura obyvatel Jičína k 31. 12. 2018.....	28
Tabulka č. 5: Trestné činy v OO PČR Jičín v letech 2013–2019.....	30
Tabulka č. 6: Rizikové lokality podle MP Jičín	31
Tabulka č. 7: Pocit bezpečí podle lokalit a genderu.....	34
Tabulka č. 8: Pocit bezpečí podle místa sběru dotazníků a genderu	34
Tabulka č. 9: Bezpečně vnímaná místa v Jičíně z pohledů studentů a studentek	36
Tabulka č. 10: Nebezpečně vnímaná místa v Jičíně z pohledu studentů a studentek	40
Tabulka č. 11: Místa, kterým se respondenti v Jičíně vyhýbají.....	41
Tabulka č. 12: Skupiny obyvatel vzbuzující u studentů a studentek pocit nebezpečí.....	44

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Index kriminality v různých územních jednotkách v letech 2015–2019	29
Graf č. 2: Procentuální zastoupení důvodů pocitu nebezpečí u studentů a studentek.....	42
Graf č. 3: Snížení pocitu bezpečí studentů a studentek přítomností skupin obyvatel	43

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník.....	54
Příloha č. 2: Mapy k dotazníku	56
Příloha č. 3: Struktura rozhovoru	57

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČSÚ – Český statistický úřad

MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém

MP – Městská policie

OO PČR – Obvodní oddělení Policie České republiky

ORP – Obec s rozšířenou působností

PČR – Policie České republiky

TČ – Trestný čin

ÚO PČR – Územní odbor Policie České republiky

1. ÚVOD

Pocit bezpečí má výrazný vliv na kvalitu života a celkovou psychickou spokojenost obyvatelstva a je také jednou z nejdůležitějších potřeb člověka (Maslow 1943). Lidé, kteří se na určitém místě necítí bezpečně, mohou měnit své chování nebo strategii pohybu (Pain 1997). Aby nemuselo docházet k časovým a prostorovým omezením nebo i sociální izolaci obyvatel, je velice důležité toto téma zkoumat. Identifikace důvodů pocitu nebezpečí je prvním možným krokem v prevenci kriminality a ve zvýšení pocitu bezpečí obyvatel.

Hlavními cíli této práce bylo zjistit, jak bezpečně či nebezpečně se studenti a studentky cítí v Jičíně a porovnat výsledek s místem jejich bydliště a celým Českem. Dále najít bezpečně a nebezpečně vnímaná místa na území města Jičína a identifikovat důvody, které přispívají k pozitivnímu či negativnímu vnímání těchto míst. Pohled studentů a studentek byl zjišťován prostřednictvím dotazníkového šetření prováděným na všech čtyřech jičínských středních školách. Po analýze výsledků dotazníkového šetření následoval rozhovor s manažerem prevence kriminality v Jičíně. Ten měl za cíl určit místa častých zásahů MP Jičín a zjistit, zda se shodují s místy, která respondenti nevnímají bezpečně.

Práce se skládá ze 7 částí. Po úvodu následuje teoretická část, která se zaměřuje na vnímání bezpečí a nebezpečí, vliv individuálních charakteristik a vliv sociálního a fyzického prostředí na vnímání bezpečí a nebezpečí u studentů a studentek. Následuje kapitola, ve které jsou stručně rozebrány výzkumné otázky a očekávání. Čtvrtá kapitola se zabývá metodikou výzkumu a zdroji dat. Největší pozornost je věnována dotazníkovému šetření mezi studenty a studentkami jičínských středních škol a rozhovoru se strážníkem MP Jičín. Následující kapitola se věnuje charakteristice města Jičína, kriminogenním faktorům a kriminalitě ve městě. Šestá kapitola se zabývá analýzou samotného výzkumu. Jsou v ní představena studenty a studentkami bezpečně a nebezpečně vnímaná místa. Poslední kapitola shrnuje výsledky výzkumu.

2. TEORETICKÁ ČÁST

První podkapitola [2.1. Vnímání bezpečí a nebezpečí](#) se zabývá představení pojmů bezpečí a nebezpečí, dopady pocitu nebezpečí na jedince a stručným popisem vývoje výzkumů zaměřených na vnímání nebezpečí. Následující podkapitola [2.2. Vnímání nebezpečí a individuální charakteristiky](#) se zaměřuje na charakteristiky, které na vnímání bezpečí a nebezpečí u mladých lidí mají nejdůležitější vliv – pohlaví a věk. Dílčí části se zabývají vlivem výchovy a rozdílnosti vnímání strachu z různých trestných činů. Na charakteristiky prostředí, které se mohou podílet na pocitu bezpečí a nebezpečí na konkrétních místech, se zaměřuje podkapitola [2.3. Sociální a fyzické prostředí a vnímání nebezpečí](#).

2.1. Vnímání bezpečí a nebezpečí

Pocit bezpečí je stav, kdy jedinci subjektivně nehrozí žádné nebo zanedbatelné nebezpečí. Naopak nebezpečně vnímaná situace je taková, při které hrozí tělesná, psychická nebo majetková újma. Vliv má to, jestli si jedinec konkrétní nebezpečí uvědomuje, jestli se případnému zdroji nebezpečí dokáže efektivně bránit nebo jestli existuje možnost, aby mu v případě nutnosti něco nebo někdo pomohl. Pocity ohrožení a obav lze rozdělit na racionálně vnímaná rizika a emocionální pocity strachu (Smolík 2018). V praxi se tyto druhy vnímání navzájem prolínají a nelze je jednoznačně od sebe oddělit. Na pocit ohrožení nebo strachu může různými způsoby zareagovat samovolně i lidské tělo. Podle Nakonečného (2000) může pocit strachu a nebezpečí doprovázet zvýšený krevní tlak, zrychlený tep, chvění nebo zrychlený dech.

Vnímání bezpečí a nebezpečí souvisí především se sociodemografickými charakteristikami jedince a jeho zkušeností s nebezpečnými situacemi (Valentine 1989; Pain 2000 aj.). Roli může hrát i činnost a vnímání institucí, které se udržováním bezpečnosti zabývají, např. státní nebo městská policie, komise prevence kriminality nebo asistenti prevence kriminality. Zanedbatelnou roli hraje také stav fyzického a sociálního prostředí (viz kapitola [2.4. Sociální a fyzické prostředí a vnímání nebezpečí](#)) a prezentace násilí v médiích.

Úroveň bezpečnosti má dopad na kvalitu života a celkovou psychickou pohodu obyvatel, kteří na daném místě žijí a lidí, kteří se v dané lokalitě pohybují (Lorenc a kol. 2012). Lidé, kteří se na určitém místě necítí bezpečně, mohou měnit své chování nebo strategii pohybu. Z obav o svou bezpečnost se například vyhýbají určitým místům nebo nevycházejí ven v nočních

hodinách. Může tak dojít k časovým a prostorovým omezením některých skupin obyvatel (Koskela 1999) nebo i sociální izolaci (Vykopalová 2000).

U výzkumů zkoumajících vnímání bezpečnosti lokality jejími obyvateli nebo uživateli je nejčastěji využíváno dotazníkového šetření (např. Buriánek 2001; Musil 2012; Roubalová 2019), rozhovorů (např. Koskela 1999; Osman, Jíchová 2019) a mentálního mapování (např. Koubalíková 2011; Peterka 2011). Rozhovory lze uskutečňovat například s obyvateli nebo uživateli určité lokality, se zástupci policie nebo např. členy komisí prevence kriminality. Dále může být využito terénního šetření, pozorování či metody focus group¹ (shrnuje např. Jíchová 2013).

První průzkumy zaměřené na vnímání pocitu bezpečí se začaly objevovat v 60. letech minulého století v USA a byly realizované především formou jednoduchých dotazníkových šetření (Furstenberg 1971). Dotazníková šetření se v tomto období pokoušela zjistit, jak bezpečně se respondent cítí sám v noci v místě svého bydliště. Dále se zkoumalo, jak se dotazovaný cítí doma nebo v okolí svého bydliště ve dne. Podle Ferrara a LaGrangeho (1987) byl problém v neschopnosti takto položených otázek rozeznat obavy z kriminality a vnímané riziko viktimizace². Podle Garofala (1979) otázka přímo nespecifikuje, co má být předmětem vnímání nebezpečí. Pokud se respondent nepohybuje venku v nočních hodinách sám, ptá se otázka na čistě hypotetickou situaci, odpovědi od takovýchto respondentů mohou být poté diskutabilní. Různé skupiny obyvatel mohou zároveň toto chování považovat za odlišně rizikové (více viz kapitola [2.2. Vnímání nebezpečí a individuální charakteristiky](#)). Přesto se podobné otázky užívají i v současnosti, protože umožňují dlouhodobé a mezinárodní srovnávání (Warr 2000). Garofalo (1981) dále upozorňuje, že respondenti neprožívají stejné emoce při případné viktimizaci a při vyplňování dotazníku.

V 80. letech 20. století se ve výzkumech zaměřených na prostorové vnímání nebezpečí a strachu z kriminality začínají zkoumat konkrétní místa, která jsou u jejich uživatelů vnímána jako nebezpečná a na objasnění důvodů takového vnímání (např. Pain 2000). Typy nebezpečných míst jsou blíže popsány v kapitole [2.4. Sociální a fyzické prostředí vnímání nebezpečí](#). V Česku souvisí začátek výzkumů pocitu bezpečí s rostoucí mírou kriminality v 90. letech minulého století (Pechačová a kol. 1998; Buriánek 2001).

---

¹ Focus group – skupinová diskuse

² Viktimizace – proces, při kterém se člověk stává obětí trestného činu

Výzkumů zabývajících se kriminalitou mládeže byla v Česku realizována celá řada (např. Večerka a kol. 2009; Večerka 2012). Naopak práce zabývající se obavami mladých lidí z kriminality jsou poměrně ojedinělé (Musil 2012; Krulichová 2016; Krulichová, Podaná 2019). To nejspíše souvisí s tím, že právě mladí lidé (zejména mladí muži) jsou vnímáni spíše jako pachatelé než oběti trestných činů (Tulloch 2004).

2.2. Vnímání nebezpečí a individuální charakteristiky

Individuální charakteristiky jedince patří k proměnným, které nejvíce ovlivňují vnímání nebezpečí. Řadíme mezi ně například pohlaví, věk, zdravotní stav, dosažené vzdělání, rasu nebo sexuální orientaci (Pain 2000). Na individuální vnímání bezpečí a nebezpečí má dále vliv přímá i nepřímá zkušenost s viktimizací, životní zkušenost, postavení jedince ve společnosti aj. (Pain 2000).

2.2.1. Vliv genderu na vnímání nebezpečí

Pohlaví je označováno za nejkonzistentnější a nejčastěji zkoumaný faktor, který ovlivňuje vnímání nebezpečí jedince (Liska, Sanchirico, Reed 1988). Většina zahraničních i českých výzkumů se shoduje na tom, že ženy pocítují strach více než muži (např. Koskela 1999; Pain 2000; Tulloch 2000; Buriánek 2001; Martinková 2007; Holas a kol. 2016; Roubalová a kol. 2019). Pain (2001) upozorňuje, že ačkoli ženy pocítují větší strach než muži, nejsou mezi ženami a muži takové rozdíly, jaké se předpokládaly na základě výzkumů ve 20. století.

Mnoho zdrojů uvádí, že muži, kteří oproti ženám pocítují menší strach, se podle oficiálních statistik stávají oběťmi trestných činů častěji (např. Sacco 1990; Franklin, Franklin, Fearn 2008). Tento koncept se nazývá viktimizační paradox. Existuje řada studií, které se tento koncept snaží vysvětlit (např. Hale 1996; shrnují Fetchenhauer, Buunk 2005). Viktimizační zkušenost mužů a žen ovšem nemusí být příliš rozdílná. Trestné činy spáchané na ženách se vždy nemusí objevit v oficiálních statistikách, protože ženy například domácí násilí ze strany partnera, sexuální obtěžování nebo dokonce znásilnění mnohdy policii nenahlásí (Sacco 1990). Martinková (2007) na základě svého viktimologického výzkumu uvádí, že ze všech respondentů nahlásilo sexuálně motivovaný delikt na policii pouze 22 % obětí.

Pocit nebezpečí u žen vyvolává změnu chování a zvýšené úvahy o strategii pohybu (Koskela 1999), může také omezit mobilitu a aktivity ve veřejném prostoru (Stasíková 2011). Ženy se častěji vyhýbají rizikově vnímaným místům a určitým lidem, nevychází ven v nočních hodinách vůbec nebo jen v doprovodu jiné osoby (Buriánek 2001). Některé výzkumnice uvádí, že ženy mají větší pud sebezáchovy (Koskela 1999; Pain 2000).

Fetchenhauer a Buunk (2005) uvádí rozdílné genetické a socializační procesy, které mohou mít vliv na rozdílné vnímání nebezpečí u mužů a žen. Upozorňují na vyšší míru soutěživosti a riskování u mužů. Muži mají tendenci na nepříjemné zážitky rychle zapomenout a ženy mohou být těmito zážitky naopak ovlivněny delší dobu (Pain 1995). Velmi nepříjemné zážitky (např. znásilnění) mohou vyvolat i psychické následky (Pain 1995). Přestože jsou ženy vnímány jako fyzicky slabší, Koskela (1999) důrazně upozorňuje, že ženy nejsou bezradné bytosti nemající žádnou možnost se bránit. Některé studie také upozorňují, že muži mohou v některých případech nepravdivě informovat o míře svého strachu, špatně odhadnout nebo si nepřipustit možnost vlastní viktimizace (např. Goodey 1997).

Obavy z kriminality u žen mají větší vliv na chování ve veřejném prostoru než u mužů. Tyto obavy mohou ovlivňovat každodenní život a rozhodování o strategii pohybu (Pain 1997). Častěji ženy si proto vytváří strategie, podle kterých se poté chovají. Ženy o případné viktimizaci více přemýšlejí, monitorují okolí, plánují dopředu svůj pohyb po městě a hledají původce pocitu nebezpečí (Koskela 1997). Pro ženy může být potenciálním rizikem jakýkoli muž, který projevuje určité známky odlišnosti, proto jsou na veřejných místech opatrné a vykazují vysokou míru bdělosti (Tulloch 2000). Koskela (1997) upozorňuje, že vytváření strategií nemusí vždy souviset se strachem, ale může to být snaha vyhnout se nepříjemným situacím. Existuje mnoho dalších metod, jak ženy snižují riziko a svůj pocit nebezpečí. Některé ženy (resp. dívky) nechodí samy v noci ven, neotvírají dveře neznámým lidem (Pain 1997), vyhýbají se očnímu kontaktu s jim podezřelými lidmi a některým typům ulic (viz kapitola [2.4. Sociální a fyzické prostředí a vnímání nebezpečí](#)), při parkování automobilu dávají přednost dobře viditelným místům (Gordon a kol. 1980), vyhledávají pobyt ve společnosti známých lidí (Tulloch 2000) nebo využívají mobilní telefon jako nástroj zprostředkovaného dohledu (Osman, Jíchová 2019).

Vliv druhu zločinu a genderu na vnímání nebezpečí

Existují také rozdíly ve vnímání nebezpečí z různých druhů trestných činů u žen a mužů (resp. u dívek a chlapců). Typickým příkladem je sexuální napadení, kterého se muži bojí mnohem

méně než ženy (Gordon, Riger 1989; Ramsay 1989; Večerka a kol. 2007). Sexuálně motivované útoky výrazně zasahují do osobní svobody a důstojnosti ženy. Mohou také mít vliv na psychické zdraví oběti a ovlivnit chování v budoucnosti (Ferraro 1995). Koskela (1999) připomíná, že ženy se často stávají obětmi jim blízkých nebo známých osob (např. domácí násilí). To potvrzuje i výzkum Blatníkové, Faridové a Zemana (2015), ve kterém se v 52,5 % případů pachatel a oběť navzájem znali a ve 33,6 % případů byl pachatel pro oběť zcela neznámý. Většina případů sexuálního napadení ze strany blízké osoby se však v policejních statistikách neobjeví (Pain 1997; Martinková 2007). Také Buriánek (2001) na základě výzkumu bezpečnostních rizik uvádí, že ženy vykazují u drtivé většiny trestných činů větší obavy než muži. Sexuálně motivovaných trestných činů se ženy obávají spíše na veřejných místech než doma, kde je paradoxně vyšší pravděpodobnost útoku, protože pachatelé těchto činů často patří do rodiny nebo okruhu známých (Pain 1997).

Podle Buriánka (2001) muži většinou pocítují větší strachu z jiných násilných trestných činů (např. loupež, násilná napadení, rvačka), ovšem opět v menší míře než ženy. U majetkových trestných činů nejsou rozdíly tak velké. Konkrétně krádeže automobilu se muži na základě tohoto šetření obávají více než ženy.

Vliv výchovy a socializace na vnímání nebezpečí

Rozdíly ve vnímání pocitu bezpečí a nebezpečí u dívek a chlapců se začínají vyvíjet již v útlém věku a souvisí se stylem výchovy (Snedker 2006). Výchovu dívek provázejí častá nařízení, varování nebo i přehnané hrozby. Musejí být za tmy doma, nemohou si sami hrát venku (Koskela 1997). Rodiče jsou na ně mnohdy opatrnější (Wesely, Gaarder 2004).

Goodey (1997) uvádí, že rozdíly ve vnímání strachu mezi dívkami a chlapci se začínají objevovat až v pubertě v období socializace. Dokládá to ve svém výzkumu, kterého se zúčastnilo 663 dětí. Výsledky ukazují, že až do období puberty vnímají dívky a chlapci míru strachu stejně. Tento paradox přisuzuje Goodey (1997) společnosti, která chlapce staví do role nebojácných ochránců a dívky naopak do role zranitelných a křehkých. Chlapci také bývají vedeni k tomu, aby nedávali svůj strach najevo nebo ho maskovali. To může ovlivnit výsledky výzkumů zaměřených na téma strachu ze zločinu (Pain 1991).

U chlapců v pubertálním věku se ve většině případů zvyšuje míra fyzické síly. Díky tomu se u mnoha jedinců objeví pocit neohroženosti. Tato nebojácnost se může u některých mladých mužů projevit negativně, protože může vést ke zvýšené agresivě vůči ostatním a snadno se takový

muž sám stává pachatelem násilných činů (Goodey 1997). Tím, že se muži v tomto věku prezentují fyzickou silou a značnou nebojácností, jsou u většinové společnosti vnímáni spíše jako pachatelé než oběti (Tulloch 2004). Tento pocit se umocňuje, pokud se jedná o skupinku mladých mužů.

2.2.2. Vliv věku na vnímání nebezpečí

Stejně jako pohlaví je i věk významným faktorem v oblasti vnímání strachu, přesto u jeho vlivu není shoda tak jednoznačná. Některé studie uvádí, že starší lidé vykazují vyšší míru pocitu nebezpečí, než mladí lidé (např. Ramsay 1989; Tulloch 2000). Vyšší míra strachu je vysvětlována uvědoměním si jejich vlastní zranitelnosti (Ramsay 1989). Pozdější studie však tvrdí, že starší lidé nepatří mezi nejbojácnější věkové skupiny (např. Pain 2001), což lze vysvětlit jejich poměrně nízkou viktimizací a nerizikovým chováním ve veřejném prostoru (Pain 2001).

Mladí lidé jsou typičtí svým sociálním životem, aktivním trávením volného času a intenzivním využíváním veřejného prostoru, zejména pozdě večer a o víkendech (Tulloch 2000). Na rozdíl od starších lidí, kteří spíše nemají důvod v noci vycházet ven, je jejich životní styl většinou aktivnější a riskantnější (Pain 2000; Tulloch 2000). Navštěvují hospody, bary, koncerty, noční kluby a další místa, kde se mohou setkat s lidmi pod vlivem alkoholu nebo sami být pod vlivem těchto látek. Přičemž výzkum Goodey (1989) dokládá vliv alkoholu a omamných látek na páchání trestné činnosti. Ve své práci uvádí, že třetina lidí, kteří byli obětí sexuálního napadení, si byla jistá, že útočník byl pod vlivem alkoholu. U lidí, kteří byli napadeni, je to už polovina. Lidé, kteří byli hrubě verbálně napadeni, si byli ve třech čtvrtinách jistí, že útočník byl pod vlivem alkoholu (Goodey 1989).

Podle výsledků Goodey (1997) nemají mladí lidé ještě vytvořené praktické strategie ke zvládnutí strachu, které si dospělí již stihli osvojit. Někteří mladí lidé ještě nejsou držitelé řidičského oprávnění, nevlastní automobil nebo nemohou využít své auto z důvodu požití alkoholu. Většina mladých lidí také není v takové ekonomické situaci, aby mohla často využívat taxislužbu. V takových případech se musí pohybovat pěšky nebo využít hromadnou dopravu. Tím zejména v nočních hodinách mohou výrazně zvyšovat pravděpodobnost viktimizace (Goodey 1997; Tulloch 2000).

Jak už bylo řečeno, muži pociťují výrazně menší strach než ženy, přesto jsou kriminalitou ohroženi více (např. Sacco 1990). Tento paradox je ještě výraznější u mladých mužů, kteří se cítí téměř neohroženě, ačkoli výzkumy dokládají, že právě tato skupina je nejčastější obětí kriminality. Muncie (2004) uvádí, že jedinci ve věku 16 až 24 let patří do skupiny nejčastějších obětí kriminality a také do věkové skupiny, která trestné činy na policii hlásí méně často než starší lidé (Buriánek 2001). Také Ramsay (1989) ve své práci dokládá, že respondenti ve věku 16 až 30 let se stali obětí viktimizace výrazně častěji než starší lidé. Tento jev se nazývá paradox strachu ze zločinu (např. Cops, Pleysier 2010). Příčinami tohoto paradoxu se zabývá řada studií. Některé nacházejí odpověď v biologických předpokladech mužů a žen. Například v menší fyzické síle žen, která může mít vliv na omezenější obranu. Tento pohled ovšem nezastávají všechny studie (např. Goodey 1997).

Potenciální pachatelé, kterých se mladí bojí, bývají osoby stejného nebo velmi podobného věku (Tulloch 2000). Dalo by se tedy říct, že se mladí bojí mladých. Jejich strach je největší v oblastech, kde se takové skupiny v noci shromažďují, jako jsou nákupní centra, parky a železniční stanice (Tulloch 2000). Tento strach ze svých vrstevníků je typický pro muže. Pocit strachu a nebezpečí se také zvyšuje, pokud v očích ostatních vypadáte odlišně (Ramsay 1989).

Shoda řady studií i oficiálních statistik ovšem panuje v tom, že mladí lidé vykazují zvýšené riziko viktimizace (Ramsay 1989; Ferraro 1995; Tulloch 2000). Také Roubalová a kol. (2019) uvádí, že nejčastějšími oběťmi fyzického napadení jsou mladí lidé, zejména pak muži. To souvisí s jejich aktivním trávením volného času, navštěvováním barů, hospod a diskoték a konzumací alkoholu na veřejných místech (Tulloch 2000; Vykopalová 2000). Starší lidé se snaží vyhýbat riskantním situacím a většinou nemají ani důvod vycházet ven v nočních hodinách (Pain 1995; Temelová a kol. 2007). Fokkema, Gielverd a Nijkamp (1996) na základě svého výzkumu uvádí, že pouze 23 % osob starších 75 let vychází v noci ven. Obdobně uvádí Roubalová a kol. (2019), že vyhýbavé chování³ se s rostoucím věkem vyskytuje častěji. Na základě vlastního výzkumu zjistili, že 40 % seniorů, kteří se pohybují po setmění sami venku v místě svého bydliště, se záměrně z důvodu zachování vlastní bezpečnosti vyhýbá některým místům a lidem.

Některé studie dokládají, že starší lidé mají často omezenou mobilitu a u některých může dojít až k sociální izolaci (Fokkema, Gielverd, Nijkamp 1996). Také mohou být snadnější obětí

---

³ Tzn. vyhýbání se určitým místům, osobám nebo aktivitám

fyzického útoku nebo psychického nátlaku. Strach z případné viktimizace může umocnit obava z dlouhé a náročné rekonvalescence (Pain 1997). Pain (1995) upozorňuje, že starší lidé mohou být oběťmi verbálních a fyzických útoků ze strany příbuzných, členů domácnosti nebo ošetřovatelů v domovech pro seniory.

Nelze opomenout souvislost mezi věkem a pohlavím. Existují dvě základní hypotézy vlivu stárnutí na vnímání nebezpečí. První hypotéza dává stárnutí do souvislosti se ztrátou fyzické síly, která je typická pro muže (Box, Hale, Andrews 1988). To vede k vyrovnávání genderových rozdílů. Druhá hypotéza mluví o tom, že už tak fyzicky zranitelnějším ženám se v průběhu stárnutí snižuje schopnost bránit se a vyrovnat se s následky případné viktimizace (Ortega, Myles 1987).

Vliv druhu zločinu a věku na vnímání nebezpečí

Jako důležitý aspekt, který má vliv na vnímání pocitu strachu u různých věkových skupin, se uvádí druh trestné činnosti. Mladí lidé vidí riziko zejména u násilných trestných činů⁴ (Ferraro 1995; Pain 1997), podle Moorea a Sheperda (2007) je tato obava nejsilnější ve věkové skupině 16 až 25 let. Podobně Ferraro (1995) uvádí, že sexuálního napadení a znásilnění se nejvíce obávají ženy ve věku 18 až 24 let. Ukazuje se, že tato obava je poměrně oprávněná, protože mladé ženy se nejčastěji stávají oběťmi sexuálně motivovaných útoků (Ramsay 1989; Ferraro 1995). Blatníková, Faridová a Zeman (2015) ve své práci zabývající se znásilněními v Česku uvádí, že mediánový věk obětí násilného sexuálního trestného činu byl 20 let⁵. Ve výzkumném souboru dále identifikuje 90,3 % ženských obětí. Muži se stali obětí násilných sexuálních útoků "jen" v 9,7 % případů. Mladé ženy dokonce sami sebe označují jako ideální oběť potenciálního útočníka (Ferraro 1995).

Starší ženy mají na druhou stranu mnohem menší strach ze sexuálního napadení, než ženy mladší (Pain 1997). Naopak starší lidé se více obávají vloupání do svého bytu či domu (Večerka a kol. 2007). Podle Moorea a Sheperda (2007) pociťují z majetkových trestných činů nejsilnější strach lidé mezi 40 a 60 lety, což nejspíše souvisí s jejich socioekonomickou situací (Ferraro 1995; Buriánek 2001).

---

⁴ Např. rvačka, násilné přepadení

⁵ Průměrný věk obětí sexuálního napadení byl 24 let.

2.3. Sociální a fyzické prostředí a vnímání nebezpečí

Řada výzkumů se zabývá vlivem fyzického a sociálního prostředí na vnímání nebezpečí (např. Hale 1996; Koskela 1999; Schmeidler 2000). Tyto faktory prostředí se navzájem prolínají a v některých případech je není možné jednoznačně oddělit. Pain (2000) uvádí, že pocit nebezpečí mohou u ostatních lidí vzbuzovat lidé, kteří jsou vnímáni jako riziková (opilci, narkomani, bezdomovci, hloučky mladých lidí). Lidé se v mnoha případech bojí toho, co je pro ně neznámé nebo neobvyklé. Typickým příkladem je odlišná barva pleti nebo neobvyklý vzhled (Ramsay 1989).

Na vnímání nebezpečí mají vliv i nejrůznější patologické jevy. Schmeidler (2000) mezi ně řadí prostituci, občanské nepokoje nebo vandalismus. Tyto jevy mají výrazný dopad na obyvatelstvo, protože mohou mít vliv na každodenní aktivity a mobilitu v prostoru. Negativně vnímané jsou také hlučné hloučky lidí a požívání alkoholu a drog na veřejnosti (Vykopalová 2000). Obyvatelé také vykazují značnou míru nejistoty u žebrajících lidí a lidí bez domova, přestože výzkumy prokazují, že právě bezdomovci se sami necítí příliš bezpečně a také se stávají oběťmi trestných činů (Coston 1995). Mezi skupiny osob, které mohou vyvolávat pocit nebezpečí, patří také party mladých lidí (Tulloch 2000) nebo lidé pod vlivem drog či alkoholu (Vykopalová 2000; Cozens a kol. 2003; Jíchová, Temelová 2012).

Nedostatky ve fyzickém prostředí mohou vnímání nebezpečí nebo strach výrazně zesílit (Pain 2000). Negativní vliv na vnímání prostředí mají zanedbaná, nepřehledná nebo neosvětlená místa. Mezi nejrizikověji vnímaná místa můžeme zařadit parky, nádraží, úzké a neosvětlené nebo slepé uličky, podchody, tunely, bary či herny (Koskela, Pain 2000; Pain 2001; Jíchová, Temelová 2011). Pocit nebezpečí mohou tedy způsobovat místa liduprázdná (podchody, slepé uličky) i místa zalidněná (okolí barů, nádraží, prostranství před obchody) (Cozens a kol. 2003). Negativně také mohou zapůsobit po zemi poházené odpadky nebo posprejované budovy, které evokují nízkou nebo žádnou společenskou kontrolu nad lokalitou (Valentine 1989; Koskela 1999).

V případě mnoha těchto míst se vnímání nebezpečí zintenzivní v nočních hodinách, kdy tyto místa ztratí své standardní množství návštěvníků (parky, tunely, nádraží). Tato prostranství se poté stanou opuštěná nebo je začnou využívat jedinci nebo skupinky lidí, kteří mohou u ostatních vzbuzovat pocit nebezpečí (Koskela 1999; Cozens a kol. 2003).

Koskela a Pain (2000) upozorňují na prvek osvětlení. Z jejich výzkumu vyplynulo, že lidé pociťují strach na místech s nedostatečným osvětlením, kde nemají dostatečný přehled o lokalitě. Ovšem strach vnímají i na místech, která jsou osvětlená dobře, protože je může pozorovat případný útočník. Dobré veřejné osvětlení může také zapůsobit negativně, pokud zviditelní nepořádek nebo jiné nedostatky fyzického prostředí (Herbert, Davidson 1995).

Řada autorů se také zabývala vlivem architektonických řešení na vnímání bezpečí a četností kriminálních činů. Významné byly v tomto směru výzkumy Oscara Newmana (např. 1972). Kritika dopadla především na panelová sídliště, která vytváří nepřehledná místa a temná zákoutí. Sídliště také disponují značnou mírou anonymity, která může přispívat k vandalismu (Schmeidler 2000).

3. VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavními cíli této bakalářské práce bylo zjistit, jak vnímají jičínští studenti a studentky bezpečnost v Jičíně, jestli se ve městě vyskytují místa, která nevnímají bezpečně a jaké jsou případné důvody negativního vnímání. Z těchto cílů vyplynuly následující výzkumné otázky a očekávání.

Jak bezpečně či nebezpečně se cítí jičínští studenti a studentky?

Vnímání bezpečí a nebezpečí je velmi subjektivní a ovlivňuje ho mnoho faktorů. Patří mezi ně zejména pohlaví, věk, sociální statut a místo bydliště. Na základě předešlých výzkumů lze očekávat, že studentky se budou cítit méně bezpečně než studenti. Výzkumů a šetření zkoumajících rozdílnost pohlaví na vnímání nebezpečí bylo v minulosti mnoho. Většina z nich prokázala větší obavy u žen (např. Valentine 1989; Pain 2000; Buriánek 2001; Pain 2001; Martinková 2007; Holas a kol. 2016; Roubalová a kol. 2019). Přímou studenty a studentky středních škol zkoumali Fetchenhauer a Buunk (2005), kteří dospěli také k výsledku, že studentky projevují v každé situaci výraznější pocit nebezpečí než studenti. Mimo to tvrdí, že jsou mladé ženy podezřívavější a obezřetnější.

Dále je možné očekávat, že nejbezpečněji se respondenti budou cítit v místě bydliště ve dne (např. Tulloch 2000). Jíchová a Temelová (2011) na základě šetření, které probíhalo v Praze a jeho zázemí, také tvrdí, že většina respondentů se v místě svého bydliště cítí bezpečně.

Která místa na území města Jičína studenti a studentky vnímají bezpečně či naopak nebezpečně?

Na základě předchozích výzkumů, kterých bylo v Česku i zahraničí provedeno mnoho, lze předpokládat, že studenti a studentky za bezpečné budou pokládat místa s hustou koncentrací osob, místa klidná, čistá a upravená, lokality s kvalitním osvětlením a pod dohledem kamerového systému (např. Gordon, Riger 1989; Koskela 1999; Pain 2000). Naopak mezi místa vnímaná respondenty jako nebezpečná budou patřit parky s hustou vegetací, lesíky, úzké a slepé uličky, nádraží, tunely, podchody, oblasti s častým výskytem hospod a barů a opuštěná,

zanedbaná nebo nepřehledná místa (např. Koskela, Pain 2001; Jíchová 2009; Peterka 2011; Englmaierová 2016).

Jaké jsou důvody pocitu nebezpečí na negativně vnímaných místech?

Na základě předchozích výzkumů, které se zabývají působením sociálního a fyzického prostředí na jedince, lze očekávat, že důvody pocitu nebezpečí se budou vztahovat k sociálním i fyzickým faktorům prostředí (např. Ramsay 1989; Halle 1996; Koskela 1999; Pain 2000; Schmeidler 2000; Tulloch 2000; Vykopalová 2000). Na základě těchto výzkumů je možné předpokládat, že pocit nebezpečí u respondentů bude vzbuzovat přítomnost opilých lidí, narkomanů, bezdomovců, skupinek mladých lidí nebo lidí odlišné barvy pleti na těchto místech. Pocit nebezpečí budou zesilovat nedostatky ve fyzickém prostředí. Podle LaGrangeho, Ferrara a Supancice (1992) působí sociální prostředí na jedince výrazněji než prostředí fyzické. Většina šetření se však shoduje na tom, že pocit nebezpečí na určitých místech evokují lidé, kteří se tam schází. Jíchová a Kopecká (2015) mezi ně řadí skupiny obyvatel jiné národnosti, skupinky mládeže, osoby bez domova, osoby pod vlivem drog nebo Romy. Podobně hovoří i další výzkumy a závěrečné práce (Vykopalová 2000; Bittnerová 2014; Englmaierová 2016).

4. METODIKA VÝZKUMU A ZDROJE DAT

Pro vyhodnocení výzkumných otázek bylo využito kvantitativních metod. Pomocí kvantitativních metod byla zpracována data pocházející z dotazníkového šetření mezi studenty a studentkami jičínských středních škol, data z Českého statistického úřadu a Policie ČR. Prováděným dotazníkovým šetřením se podrobně zabývá podkapitola [4.1. Dotazníkové šetření](#). Důležitou součástí práce byl také rozhovor se strážmistrem Městské policie Jičín a manažerem prevence kriminality Bc. Jaroslavem Řeháčkem, který je více popsán v podkapitole [4.2. Rozhovor](#).

4.1. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření mezi středoškolskými studenty a studentkami bylo velice důležitou částí celé práce a stěžejním zdrojem dat pro vyhodnocení výzkumných otázek. Šetření probíhalo v lednu a únoru 2020. Aby bylo docíleno různorodosti respondentů, proběhlo dotazování na všech čtyřech jičínských středních školách (gymnáziu, obchodní akademii, průmyslové škole a soukromé podnikatelské škole). V každé škole byly dotazníky rozdány shodně ve třech třídách. Celkem tedy bylo navštíveno dvanáct tříd, které se ovšem lišily v počtu studentů (viz tabulka č. 2) a věkové struktuře studentů (viz tabulka č. 4). To má za následek rozdíly v počtu vyplněných dotazníků z jednotlivých škol. Poměr získaných dotazníků z různých škol však odpovídá poměru studentů navštěvující jednotlivé střední školy.

Srozumitelnost dotazníku byla ověřována pomocí pilotního výzkumu. Prvotním respondentům bylo město Jičín změněno na jim známou lokalitu. Tito lidé byli po vyplnění dotazníku dotazováni na nejasně nebo nejednoznačně položené otázky. Nebylo však zjištěno výrazných problémů a následná oprava proběhla v minimálním rozsahu. V rámci předvýzkumu byla také měřena doba potřebná k vyplnění dotazníku. Tato informace byla důležitá pro vyučující, v jejichž hodinách dotazníkové šetření probíhalo. Bylo zjištěno, že i s úvodním komentářem zabere vyplnění dotazníku maximálně 15 minut.

Dotazníky byly zpracovávány a analyzovány pomocí softwaru Excel, ve kterém byly také vytvářeny jednoduché pruhové a sloupcové grafy. Většina dat však byla interpretována pomocí tabulkových výstupů. Informace o pocitu bezpečí byly zpracovány pomocí aritmetického průměru. Bezpečně a nebezpečně vnímaná místa a důvody přispívající k negativnímu vnímání míst jsou v práci řazeny podle absolutních a relativních četností.

4.1.1. Struktura dotazníku

Dotazník se skládal z dvanácti hlavních otázek, pěti podotázek a čtyř otázek identifikačních. Z celkového počtu sedmnácti otázek jich bylo osm tzv. uzavřených, ve kterých měl respondent vybrat z uvedených možností. Zbýlých devět bylo tzv. otevřených. Dotazník je v příloze 1.

Součástí dotazníku byl úvod, kde se studenti a studentky seznámili s cílem dotazníkového šetření. První otázka se zaměřovala na pocit bezpečí v Česku, Jičíně a v místě bydliště. Otázky dvě až pět v dotazníku měly za cíl zjistit intenzitu pohybu respondenta po Jičíně (např. jak často a z jakého důvodu se respondent pohybuje venku pozdě večer a v noci). Další tři otázky (6–8) se týkaly přímé i nepřímé viktimizace studenta či studentky (např. jestli se někdo z respondentova okolí v uplynulých dvou letech stal obětí krádeže, fyzického napadení nebo hrubého slovního útoku). Poslední čtyři otázky (9–12) se zabývaly fyzickým a sociálním prostředím. V nich byli respondenti dotazováni například na to, jestli se v Jičíně nachází lokality, kterým se z obav o vlastní bezpečnost pozdě večer a v noci vyhýbají.

V sekci identifikačních otázek byli studenti dotazováni na pohlaví, věk a místo bydliště. Pokud byl respondent přímo z Jičína, bylo vyžadováno uvedení i konkrétní místní části. Na nepotištěný zbytek dotazníku byli studenti a studentky vyzváni k napsání případných návrhů na zlepšení dotazníku, poznámek nebo nejasností. Kromě dotazníku dostal každý respondent k dispozici dvě mapy (centrum Jičína a celý Jičín), které mohli pomoci s lokalizací bezpečně a nebezpečně vnímaných míst. Mapy jsou v příloze 2.

4.1.2. Sběr dotazníků

Za účelem sběru dotazníků byli kontaktováni vybraní pedagogové ze všech jičínských středních škol. V případě zájmu ze strany pedagogů byla domluvena osobní návštěva ve vyučovací hodině. Podle mého názoru se osobní návštěva a úvodní komentář k tématu práce a dotazníkovému šetření pozitivně projevil na počtu platně vyplněných dotazníků. Také byla možnost přímo reagovat na případné dotazy studentů. Nikdo ze studentů vyplnění dotazníku neodmítl. Z celkového počtu 214 dotazníků byly 3 dotazníky vyřazeny z důvodu nezodpovězení některé z identifikačních otázek. Poměr platných dotazníků byl vysoký (98,6 %). Místa sběru a podíly platných dotazníků z jednotlivých škol jsou zaznamenány v tabulce č. 1.

Při distribuci dotazníků jsem se nesešel se žádnými negativními postoji. Nikdo ze studentů ovšem neprojevil zájem o podrobnější informace k tématu. Naopak kontaktovaní vyučující a další pedagogičtí pracovníci škol projeví o téma značný zájem. Někteří také žádali o zaslání konečných výsledků dotazníkového šetření.

Tabulka č. 1: Místa sběru a podíly platných dotazníků

Místo distribuce	Rozdané dotazníky	Platné dotazníky	Podíl platných dotazníků	Podíl ze všech získaných dotazníků
Lepařovo Gymnázium	75	74	98,7 %	35,1 %
Masarykova obchodní akademie	65	64	98,5 %	24,2 %
Soukromá střední škola podnikatelská	22	22	100 %	10,4 %
Střední průmyslová škola	52	51	98,1 %	30,3 %
Celkem	214	211	98,6 %	100 %

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

4.1.3. Struktura respondentů

Jediným kritériem pro výběr respondentů bylo, aby jedinec navštěvoval střední školu v Jičíně. Věk ani místo trvalého bydliště nemělo na zahrnutí do výzkumu žádný vliv.

Poměry mezi dotazovanými studenty a studentkami v jednotlivých školách byly různé. Na gymnáziu a střední soukromé podnikatelské škole byly jejich počty téměř vyrovnané. Na obchodní akademii převažovaly studentky. Naopak na střední průmyslové škole, kterou navštěvují především muži, vyplnila dotazník jen jedna studentka (viz tabulka č. 2). Výrazný nepoměr na této škole měl za následek mírný nepoměr mezi studenty a studentkami v celé skupině respondentů. Dohromady se dotazníkové šetření zúčastnilo 117 studentů (55 %) a 94 studentek (45 %).

Tabulka č. 2: Genderová struktura respondentů podle míst sběru dotazníků

Místo distribuce	Počet navštívených tříd	Počet respondentů celkem	Respondenti			
			Muži	Podíl mužů	Ženy	Podíl žen
Lepařovo Gymnázium	3	74	35	47 %	39	53 %
Masarykova obchodní akademie	3	64	21	33 %	43	67 %
Soukromá střední škola podnikatelská	3	22	11	50 %	11	50 %
Střední průmyslová škola	3	51	50	98 %	1	2 %
Celkem	12	211	117	55 %	94	45 %

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

Průměrný věk studentů a studentek činil 17,1 let a v souhrnu se pohyboval mezi 15 a 21 lety. Respondenti ve věku 16, 17 a 18 let byli zastoupeni takřka rovnoměrně (viz tabulka č. 3). Věkové skupiny 15 a 19 let jsou zastoupeny zhruba v desetině případů. Respondentů ve věku 20 a 21 let byl minimální počet (dohromady 10 studentů a studentek).

Tabulka č. 3: Genderová struktura respondentů podle věku

Věk	Počet respondentů					Podíl respondentů celkem
	Muži	Podíl mužů	Ženy	Podíl žen	Celkem	
15	10	40 %	15	60 %	25	11,8 %
16	26	50 %	26	50 %	52	24,6 %
17	34	64 %	19	36 %	53	25,1 %
18	29	58 %	21	42 %	50	23,7 %
19	12	57 %	9	43 %	21	10,0 %
20	4	57 %	3	43 %	7	3,3 %
21	2	67 %	1	33 %	3	1,4 %
	117	55 %	94	45 %	211	100 %

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

Zaznamenána byla také rozdílná věková struktura respondentů v jednotlivých středních školách. Nejnižší věkový průměr byl u respondentů z gymnázia (16,5 let). Naopak průměrně nejstarší respondenti navštěvovali střední průmyslovou školu (18 let).

4.2. Rozhovor

Po analýze dotazníkové šetření mezi studenty a studentkami vyvstalo mnoho otázek a nejasností týkajících se bezpečnosti ve městě. O zodpovězení těchto otázek a vysvětlení nejasností byl požádán manažer prevence kriminality a strážník Městské policie Jičín Bc. Jaroslav Řeháček.

Jaroslav Řeháček slouží u Městské policie Jičín od března 2013 a od roku 2014 je manažerem prevence kriminality v Jičíně. Činností manažera prevence kriminality je mimo jiné zpracovávání a aktualizace dokumentů z oblasti prevence kriminality a vyhodnocování plnění cílů stanovených Plánem prevence kriminality. Mezi jeho další činnosti patří zpracovávání týdenních reportů pro starostu města. Díky nim má přehled o poměrech ve městě a dokázal tedy poskytnout přínosné a relevantní informace o bezpečnostní situaci v Jičíně.

Pro získání informací byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, který se uskutečnil v březnu 2020. Na začátek rozhovoru byl manažer prevence kriminality seznámen s účelem rozhovoru a dotazníkovým šetření mezi studenty a studentkami jičínských středních škol.

Pro účely rozhovoru byly připraveny okruhy témat a několik zcela konkrétních otázek (viz příloha č. 3). Mezi stěžejní okruhy patřily otázky na hlavní bezpečnostní rizika ve městě, na porovnání Jičína z hlediska bezpečnosti a kriminality s jinými městy Královéhradeckého kraje, na vývoj a případné změny struktury kriminality ve městě nebo na časové rozložení kriminality. Manažer prevence kriminality byl také dotazován na jednotlivé lokality, které studenti a studentky zmiňovali v dotazníkovém šetření nejčastěji. Bylo zjišťováno, zda si s ohledem na jeho znalost lokality myslí, že je pocit nebezpečí respondentů na těchto místech oprávněný či nikoli. Podobným způsobem byl dotazován na skupiny obyvatel, které u respondentů vzbuzují pocit nebezpečí. Zcela konkrétní otázky se týkali například vězňů opouštějící nedalekou věznici Valdice, ubytoven na území města nebo městského kamerového dohlížecího systému. Na závěr zazněla otázka na činnosti v pozici manažera prevence kriminality a délku jeho služby u Městské policie Jičín.

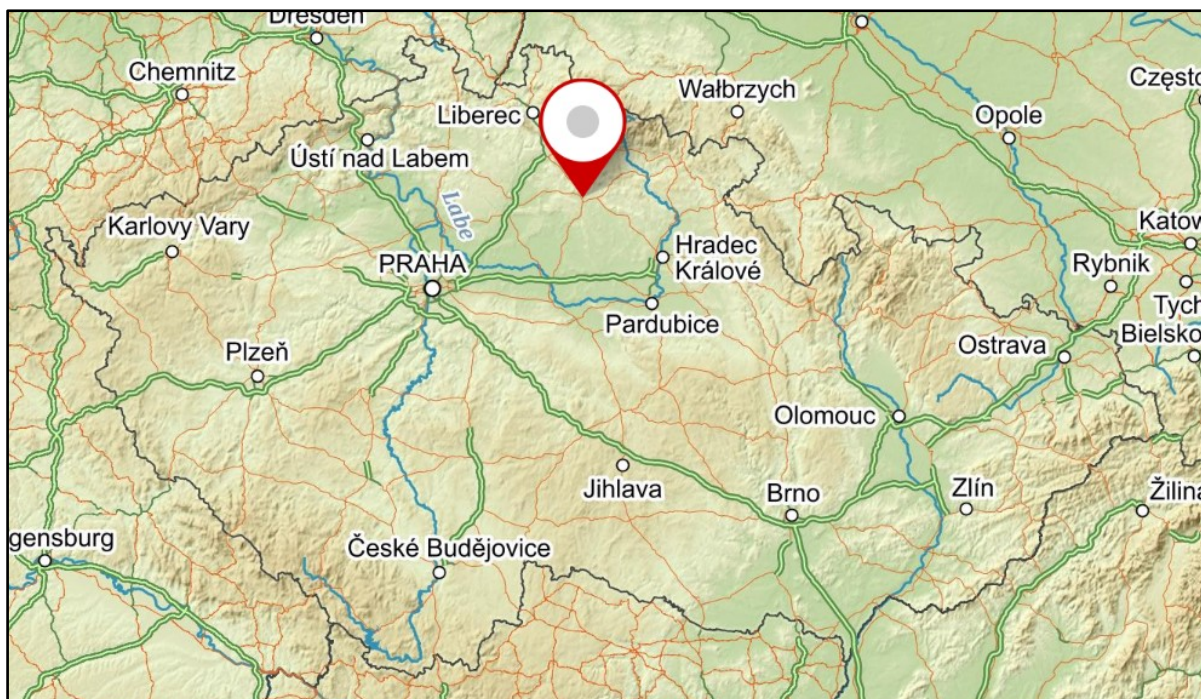
5. LOKALITA JIČÍN

Následující kapitola se zaměřuje na charakteristiku lokality města Jičína. Podkapitola [5.1. Charakteristika lokality Jičín](#) se soustředí na přestavení geografické polohy Jičína v rámci Česka, administrativní členění města a stručnou sociodemografickou charakteristiku. Zhodnocení struktury a vývoje kriminality na území obvodního oddělení, kriminogenním faktorům, prevencí kriminality a městskému kamerovému systému se věnuje podkapitola [5.2. Kriminalita a kriminogenní faktory v obvodním oddělení Jičín](#).

5.1. Charakteristika lokality Jičín

Jičín je bývalé okresní město na západě Královéhradeckého kraje. Leží zhruba 80 km severovýchodně od Prahy a je v polovině cesty mezi krajskými městy Hradcem Králové a Libercem (viz obrázek č. 1). Bývalý okres Jičín je v současnosti rozdělen na tři obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) (Jičín, Hořice, Nová Paka). Na území ORP Jičín se nachází 77 obcí. Samotné město Jičín zaujímá rozlohu 24,95 km² a žije zde 16 577 obyvatel (ČSÚ 2019a).

Obrázek č. 1: Poloha Jičína v Česku

Zdroj: Mapy.cz

Město Jičín se skládá z pěti katastrálních území a dvanácti místních částí. Nejvíce obyvatel žije v místních částech Valdické Předměstí (7 289 obyvatel), Nové Město (4 802), Holínské Předměstí (2 173) a Staré Město (738) (ČSÚ 2015).

V roce 2019 žilo v Jičíně 16 577 obyvatel, z toho 8 112 mužů a 8 465 žen (ČSÚ 2019a). Rozložení obyvatelstva podle věku a pohlaví je podrobněji uvedené v tabulce č. 4. Průměrný věk obyvatel Jičína byl 43,1 let. Index stáří v Jičíně je oproti celostátnímu průměru vyšší a mírně nižší než index stáří celého Královéhradeckého kraje. Na 100 obyvatel ve věku 0–14 let připadá v Jičíně 131 lidí ve věku 65 let a více (ČSÚ 2019b).

Tabulka č. 4: Věková struktura obyvatel Jičína k 31. 12. 2018

		Celkem	Muži	Ženy
Počet obyvatel		16 577	8 112	8 465
v tom ve věku (let)	0–14	2 599	1 356	1 243
	15–64	10 575	5 340	5 235
	65 a více	3 403	1 416	1 987
Průměrný věk (let)		43,1	41,4	44,7

Zdroj: ČSÚ 2019b, vlastní zpracování

V únoru roku 2020 byl v Jičíně podíl nezaměstnaných osob 1,7 % (MPSV 2020). Zaměstnaných studentů a učňů bylo v roce 2011 v Jičíně méně než 1 % (113). Ve stejném roce bylo mezi obyvateli Jičína 7 260 (43 %) osob ekonomicky neaktivních, z tohoto počtu jich 2 252 (13,4 %) připadlo na žáky, studenty a učně.

Jičín je významným regionálním centrem dojížděky za vzděláním. Nachází se zde 7 mateřských škol, 5 základní školy, 4 střední školy a 1 vyšší odborná škola (MŠMT 2020).

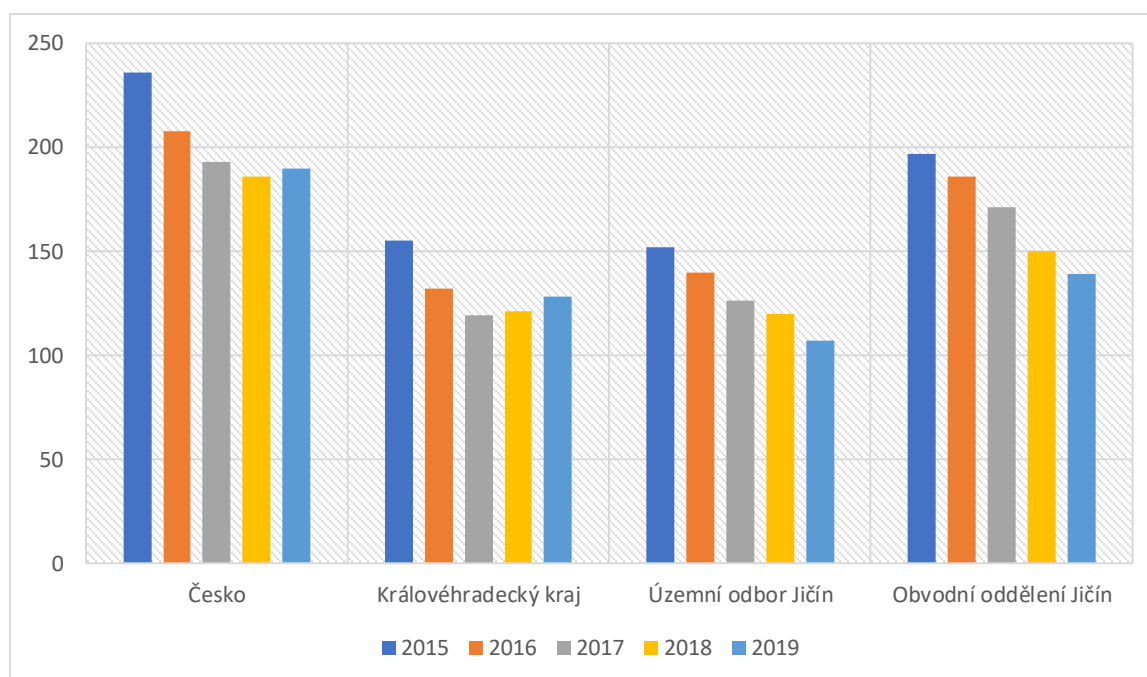
5.2. Kriminalita a kriminogenní faktory v obvodním oddělení Jičín

Město Jičín náleží do působnosti Krajského ředitelství Policie ČR Královéhradeckého kraje a Územního odboru Policie ČR (dále jen ÚO PČR) Jičín. Na území ÚO PČR Jičín působí pět Obvodních oddělení Policie ČR (dále jen OO PČR) (Hořice, Jičín, Kopidlno, Nová Paka, Sobotka). Město Jičín náleží k OO PČR Jičín.

V roce 2019 bylo v OO PČR Jičín evidováno 139 trestných činů (dále jen TČ) na 100 000 obyvatel. To je více než v celém ÚO PČR Jičín, kde byl index kriminality⁶ 107. Hodnota indexu kriminality v Královéhradeckém kraji byla také nižší (128). Naopak v celém Česku bylo v roce 2019 evidováno 190 TČ na 100 000 obyvatel.

Z grafu č. 1 je patrné, že na území ÚO PČR Jičín i OO PČR Jičín dochází v posledních letech každoročně k poklesu indexu kriminality. Naopak v Královéhradeckém kraji dochází v posledních letech k nárůstu indexu kriminality.

Graf č. 1: Index kriminality v různých územních jednotkách v letech 2015–2019

Zdroj: Otevřená společnost, o.p.s. (2019), vlastní zpracování

Trestná činnost na území města Jičína dlouhodobě odpovídá cca 40 % všech TČ spáchaných v ÚO PČR Jičín (Řeháček 2016). Největší podíl zaujímá majetková trestná činnost (krádeže jízdních kol, kapesní krádeže, vloupání do obchodů nebo sklepních kójí v panelových domech apod.). Majetkovou trestnou činností následuje násilná trestná činnost (např. pouliční krádeže, ublížení na zdraví při rvačkách). V teritoriu města Jičína se také vyskytuje sprejerství, výtržnictví a nekalé obchodní praktiky na starší věkové skupině obyvatel (Řeháček 2019). Nápad majetkové trestné činnosti klesl mezi lety 2013–2019 na méně než polovinu, což má vliv na snížení nápadu všech TČ (viz tabulka č. 5). Nápad násilné trestné činnosti klesá velmi

⁶ Index kriminality vyjadřuje intenzitu kriminality. Představuje počet evidovaných trestných činů na 100 000 obyvatel žijících na daném území (Marešová 2011).

pozvolna a mravností TČ se v letech 2013–2019 pohybovaly na podobné hodnotě (Otevřená společnost 2019).

Tabulka č. 5: Trestné činy v OO PČR Jičín v letech 2013–2019

Rok	Majetkové TČ	Násilné TČ	Mravnostní TČ	Ostatní TČ	TČ celkem
2013	313	51	4	216	584
2014	305	52	3	242	602
2015	235	60	6	227	528
2016	189	53	6	251	499
2017	183	39	5	233	460
2018	153	37	5	207	402
2019	125	45	6	197	373

Zdroj: Otevřená společnost, o.p.s. (2019), vlastní zpracování

Město Jičín je, díky svým historickým památkám, mnoha rekreačním objektům a polohou na okraji Českého ráje, častým cílem českých i zahraničních návštěvníků. S tím je spojeno velké množství parkujících vozidel, které se pak mnohdy stávají cílem pachatelů trestné činnosti (Řeháček 2019).

Na východním okraji města došlo v uplynulých letech k rozvoji průmyslové zóny. S tím souvisí i nárůst agenturami najímaných pracovníků. Podle Řeháčka (2020) velké množství těchto agenturních zaměstnanců pochází ze zemí východní Evropy. Tito pracovníci žijí v Jičíně většinou bez dalších rodinných příslušníků v ubytovnách. Někteří z nich tráví svůj volný čas v restauračních zařízeních, kde konzumují alkoholické nápoje. Pod vlivem alkoholu se poté mnohdy stávají pachateli pouliční trestné činnosti (Řeháček 2016).

Dobrá dopravní dostupnost a poloha na několika silnicích I. třídy patří mezi hlavní kriminogenní faktory v Jičíně a jeho okolí. Podle Řeháčka (2016) přijíždějí pachatelé zejména majetkové trestné činnosti do Jičína z oblasti středních Čech, severních Čech a Podkrkonoší. Po uskutečnění trestné činnosti využívají především již zmíněných silnic I. třídy a území města opouští.

Dva kilometry od Jičína se nachází obec Valdice se stejnojmennou věznicí, která patří mezi další významné kriminogenní faktory pro město Jičín a jeho okolí. Věznice Valdice patří mezi nejstřeženější věznice v Česku. Součástí věznice je mimo jiné oddělení pro výkon doživotních trestů odnětí svobody. Obec Valdice je s městem Jičín spojena již zmíněnou silnicí II. třídy, ale také Lipovou alejí, po které se mohou pohybovat propuštění vězni cestou na vlakové

či autobusové nádraží v Jičíně. V Jičíně a Valdicích se také mohou pohybovat lidé přijíždějící za účelem návštěvy odsouzených osob ve věznici. Mezi těmito lidmi je značné procento těch, kteří již mají určitou kriminální zkušenost (Řeháček 2019).

Podle Řeháčka (2019) dochází k narušování veřejného pořádku především v Denisově ulici, na Valdštejnově náměstí a v Hradecké ulici. Jedná se zejména o lokality, kde se v nočních hodinách pohybuje problémová mládež a osoby pod vlivem alkoholu. Nezřídka dochází k poškozování zařízení veřejného prostranství a zaparkovaných motorových vozidel. Dále byly zaznamenány drobné krádeže v jičínských obchodech (Tesco, Kaufland) (Řeháček 2019). Všechny podle MP Jičín rizikové lokality jsou uvedeny v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6: Rizikové lokality podle MP Jičín

Lokalita	Konkrétní objekt (resp. místo)
Denisova ulice	Klub „Tančák“ (2019)
Hradecká ulice	Herna „Flamengo“, ubytovny
Husova ulice	Pěší zóna
Lidické náměstí	Restaurace „Na Veselce“
Nákupní střediska	Kaufland, Tesco
Sídliště Na Jihu	(celá lokalita)
Valdštejnovo náměstí	Pivnice „U Kata“
Zámecký park	Zejména roh parku
Žižkovo náměstí	(celá lokalita) (2019)

Zdroj: Řeháček (2019, 2020), vlastní zpracování

Pozn.: Uvedené roky časově upřesňují zmínění lokality strážníkem MP Jičín

Značný důraz se v Jičíně klade na prevenci kriminality. PČR a MP Jičín zajišťuje v rámci prevence kriminality řadu oblastí. PČR zpracovává bezpečnostní analýzy města a MP Jičín strategie prevence kriminality. V řadě oblastí prevence spolu PČR a MP spolupracuje. Obě bezpečnostní složky provádí kontrolu rizikových lokalit, preventivní akce zaměřené na různé skupiny obyvatel (bezdomovci, mladiství, senioři). MP i PČR spoluorganizují přednášky a besedy pro mateřské a základní školy, seniorská a nízkoprahová centra a kluby (Řeháček 2019, 2020).

Město Jičín má velice rozvinutý městský kamerový dohlížecí systém (dále jen MKDS). MKDS je umístován na místa, která nejsou občany považována za bezpečná. Podle Řeháčka (2019) musí MKDS zajistit pocit bezpečí a působit preventivně. Účelem umístování MKDS je zvýšení bezpečnosti obyvatel, zvýšení úspěšnosti práce policie a zefektivnění zásahů proti pachatelům trestné činnosti a osobám narušující veřejný pořádek (Řeháček 2019).

První etapa realizace projektu kamerového systému započala již v roce 2004. V rámci této etapy bylo umístěno pět kamer v různých lokalitách města. Byly vybrány místa s nejvyšším nápadem trestné činnosti a častým narušováním veřejného pořádku. Také bylo vybudováno pracoviště pro online dohled nad kamerovým systémem. V dalších letech byl MKDS doplněn zařízením, které dokáže vyhodnocovat registrační značky projíždějících vozidel. V roce 2019 bylo v jičínských ulicích již rozmístěno 21 otočných a 51 pevných kamer (Jireš 2019).

6. POCIT BEZPEČÍ A NEBEZPEČÍ V JIČÍNĚ Z POHLEDU STUDENTŮ A STUDENTEK

Následující kapitola se zaměřuje na analýzu dat získaných při dotazníkovém šetření mezi studenty a studentkami středních škol. Podkapitola [6.1. Pocit bezpečí studentů a studentek](#) se zabývá zhodnocením pocitu bezpečí respondentů v Jičíně a vlivem pohlaví, věku nebo místa bydliště na vnímání bezpečí či nebezpečí. V následující podkapitole jsou představeny lokality, které jsou mezi respondenty vnímány jako bezpečné (viz [6.2. Bezpečně vnímaná místa](#)). V podkapitole [6.3. Nebezpečně vnímaná místa](#) jsou naopak uvedena a popsána místa, která studenti a studentky bezpečně nevnímají. Součástí podkapitoly je také zhodnocení těchto míst strážníkem Městské policie Jičín a manažerem prevence kriminality Bc. Jaroslavem Řeháčkem. Aspekty sociálního a fyzického prostředí města, které u respondentů přispívají k negativnímu hodnocení lokalit, jsou blíže popsány v podkapitole [6.3. Důvody negativního vnímání míst](#).

6.1. Pocit bezpečí studentů a studentek

Jedním z hlavních cílů dotazníkového šetření mezi studenty a studentkami jičínských středních škol bylo zjistit, jak bezpečně či nebezpečně se cítí. Pocit bezpečí byl zjišťován na třech úrovních (Česko, Jičín, místo bydliště). U místa bydliště se odpovědi rozlišovaly pro den a noc. Nejbezpečněji se studenti a studentky dohromady cítí v místě svého bydliště ve dne (viz tabulka č. 7). Naopak nejméně bezpečně se respondenti cítí v místě svého bydliště v noci. Ženy se cítí ve všech dotazovaných lokalitách méně bezpečně než muži. Nejmenší rozdíly najdeme v místě bydliště ve dne a v rámci celého Česka (0,24, resp. 0,26). Největší rozdíly v pocitu bezpečí byly zaznamenány v místě bydliště v noci (0,77).

Tabulka č. 7: Pocit bezpečí podle lokalit a genderu

Lokalita		Průměrný pocit bezpečí		
		Muži	Ženy	Respondenti celkem
Česko		1,87	2,13	1,99
Jičín		1,74	2,13	1,92
Místo bydliště	Ve dne	1,17	1,51	1,33
	V noci	1,74	2,51	2,09

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

Pozn. 1: N=211 odpovědí

Pozn. 2: Škála odpovědí: 1 = cítím se zcela bezpečně, 5 = necítím se vůbec bezpečně

Odlišnosti také najdeme u vnímání nebezpečí u studentů a studentek v jednotlivých jičínských středních školách (viz tabulka č. 8). Nejbezpečněji se cítí studenti a studentky ze střední průmyslové školy, což může souviset s nejvyšším průměrným věkem respondentů právě z této školy. Nejméně bezpečně se naopak cítí studenti střední odborné školy, přestože respondenti z této školy jsou výhradně muži.

Tabulka č. 8: Pocit bezpečí podle místa sběru dotazníků a genderu

Místo sběru	Průměrný pocit bezpečí		
	Celkem	Muži	Ženy
Gymnázium	1,90	1,71	2,07
Obchodní akademie	1,94	1,75	2,03
Střední odborná škola	2,04	1,98	x*
Střední soukromá průmyslová škola	1,78	1,70	1,86

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

*Pro nízký počet odpovědí není hodnota vypovídající

Pozn. 1: N=211 odpovědí

Pozn. 2: Škála odpovědí: 1 = cítím se zcela bezpečně, 5 = necítím se vůbec bezpečně

6.2. Bezpečně vnímaná místa

Část dotazníkové šetření byla také věnována bezpečně a nebezpečně vnímaným místům v Jičíně. Respondenti uváděli, zda se na tomto místě necítí bezpečně ve dne, v noci nebo ve dne i v noci. Alespoň jedno bezpečné místo v Jičíně uvedlo 163 studentů a studentek (77 %). Respondenti, kteří žádné místo neuvedli, do školy dojížděli a Jičín příliš neznali. 7 % respondentů napsalo, že se cítí bezpečně všude a neuvedli tedy žádné konkrétní místo.

Celkem studenti a studentky uvedli 46 unikátních míst, kde se cítí bezpečně. V tabulce č. 9 je uvedeno 10 míst a lokalit, které se v dotazníku vyskytovaly nejčastěji. Téměř polovina respondentů, kteří uvedli alespoň jedno místo, se cítí bezpečně ve škole. Jako důvody pocitu bezpečí ve škole studenti a studentky nejčastěji uvedli dobré zabezpečení školy, kamerový systém a přítomnost učitelů a kamarádů. Bezpečně se dotazovaní cítí také na Valdštejnově náměstí (obrázek č. 2). V tomto případě pocit bezpečí souvisí s přehledným prostorem, množstvím ve dne přítomných lidí, kvalitním osvětlením a kamerovým systémem. Desetina respondentů uvedla jako bezpečné místo svůj domov, Čerovku a autobusové nádraží. Přestože někteří studenti a studentky považují lokalitu Čerovka za klidnou a bezpečnou, více respondentů se v této lokalitě bezpečně necítí (více viz [6.3. Nebezpečně vnímaná místa](#)). Ještě výraznější rozpor lze pozorovat v případě autobusového nádraží, které je vnímané bezpečně hlavně ve dne, kdy se tu pohybuje mnoho lidí. Mezi další bezpečně vnímaná místa patří Husova ulice (obrázek č. 3), Zámecký park a jičínské obchodní domy a sportoviště.

Obrázek č. 2: Valdštejnovo náměstí

Obrázek č. 3: Husova ulice

Zdroj (obr. č. 2 a č. 3): Vlastní fotografie

Pozn.: Fotografie jsou pořízeny ve všední den dopoledne

Důvod, který se nejvýrazněji podílí na pocitu bezpečí respondentů, je přítomnost jiných lidí. Respondenti věří, že by jim kolemjdoucí byli ochotní v případě potřeby pomoci. Mezi další důvody pocitu bezpečí patří kvalitní osvětlení a kamerový systém. Studenti a studentky se také dobře cítí v místech, která znají a se kterými nemají žádné špatné zkušenosti.

Tabulka č. 9: Bezpečně vnímaná místa v Jičíně z pohledů studentů a studentek

Místo, lokalita	Respondenti, kteří místo			Důvody uvedené respondenty
	vnímají bezpečně*	z toho v noci	x	
Škola	77	47 %	x	Žádná hrozba, kamarádi, učitelé, solidní lidé, známí, zabezpečení, ochranka, školník, bez Romů
Valdštejnovo náměstí	67	41 %	49 %	Žádná špatná zkušenost, přehledný a otevřený prostor, hodně lidí, kamery, blízkost policie, osvětlení
Domov	16	10 %	88 %	Přítomnost rodiny, zabezpečení, kamerový systém
Čeřovka	14	9 %	64 %	Znalost, pejskaři, klidná lokalita
Autobusové nádraží	14	9 %	21 %	Přítomnost lidí
Husova ulice	12	7 %	58 %	Přehledný prostor, hodně lidí a obchodů, žádné špatné zkušenosti
Obchody	11	7 %	x	Přítomnost lidí
Zámecký park	8	5 %	38 %	Ve dne přítomnost lidí
Sportoviště	7	4 %	29 %	Hezké prostředí, soukromí
Lipová alej	6	4 %	33 %	Znalost, klid, bez Romů

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

*Počítáno z počtu respondentů, kteří reagovali na tuto otázku

Pozn: N=163 respondentů

Mezi další místa v Jičíně, kde se respondenti cítí bezpečně, patří Valdické a Pražské předměstí, Balbínova, Jiráskova či Železnická ulice. Studenti a studentky vnímají bezpečně také uzavřené komplexy a instituce (např. sportovní areál, internát, domov mládeže, knihovnu, divadlo nebo fitness centrum).

6.3. Nebezpečně vnímaná místa

Respondenti byli také dotazováni na nebezpečně vnímaná místa. Na tuto otázku reagovalo 153 studentů a studentek (72 %). Respondenti dohromady uvedli 53 různých míst, kde se necítí zcela bezpečně. Nejčastěji uváděné lokality spolu s četností výskytu a důvody negativního vnímání jsou zaznamenány v tabulce č. 10.

Nejčastěji zmiňovanou lokalitou byl Zámecký park (viz obrázky č. 4 až č. 6). Jako důvod pocitu nebezpečí respondenti uváděli zejména skupinky Romů, narkomanů a mladých lidí, kteří zde kouří a popíjí alkohol. Zámecký park jako problémovou lokalitu připouští i Řeháček (2020). Také proto toto místo sleduje kamerový systém, navštěvují ho asistenti prevence kriminality a také je častým cílem kontrol strážníků MP. Přestože tento prostor sledují dvě kamery, nachází se v jednom z rohů parku zákoutí, kam kamery nevidí, a kde se často vyskytují injekční stříkačky (Řeháček 2020) (viz obrázek č. 5). Podle Řeháčka (2020) je park rizikovými skupinami nejvíce navštěvován v pátek a sobotu večer a ve všední dny v odpoledních hodinách, kdy se zde zdržuje mládež čekající na autobusy.

Obrázek č. 4: Zámecký park

Zdroj: Vlastní fotografie

Pozn.: Fotografie je pořízena ve všední den dopoledne

Obrázek č. 5: Zákoutí v Zámeckém parku

Obrázek č. 6: Zámecké schody

Zdroj (obr. č. 5 až č. 6): Vlastní fotografie
Pozn.: Fotografie jsou pořízeny ve všední den dopoledne

Druhou nejčastěji zmiňovanou lokalitou bylo sídliště Na Jihu na Novém Městě (viz obrázky č. 7 a č. 8), které uvedlo 50 respondentů (33 %). Více než polovina z respondentů, kteří na tuto otázku reagovali, se zde necítí bezpečně ani ve dne. Mezi důvody negativního vnímání této lokality patří příslušníci romské menšiny, opilci a narkomani. Nové Město a zejména sídliště Na Jihu má mezi jičínskými studenty značně negativní reputaci. Řada studentů a studentek, kteří do Jičína dojíždějí jen do školy a sídliště Na Jihu nenavštěvují, toto místo v dotazníku přesto uvedla. Ulice Na Jihu a Přátelství jako problémové uvádí i Řeháček (2020). Prostor sídliště je monitorován pomocí MKDS.

Obrázek č. 7: Sídliště Na Jihu 1

Obrázek č. 8: Sídliště Na Jihu 2

Zdroj (obr. č. 8 a č. 9): Vlastní fotografie
Pozn.: Fotografie jsou pořízeny ve všední den dopoledne

Dalšími nebezpečně vnímanými lokalitami jsou autobusové a vlakové nádraží. V obou případech jsou značné rozdíly ve vnímání lokalit ve dne a v noci. Autobusové nádraží patřilo mezi místa, kde se někteří respondenti ve dne cítili bezpečně, zejména kvůli přítomnosti ostatních osob. Na druhou stranu v noci je oblast autobusového nádraží vnímána studenty

a studentkami nebezpečně. Svůj pocit nebezpečí odůvodňují přítomností Romů, narkomanů, bezdomovců a „podivných lidí“. Podle dotazovaných se ve večerních a nočních hodinách na autobusovém nádraží schází skupinky osob, kteří zde popíjejí alkohol. Tím podle Řeháčka (2020) porušují vyhlášku města o konzumaci alkoholu na veřejných místech. Někteří respondenti mají s touto lokalitou také osobní špatnou zkušenost.

Podobný případ je i vlakové nádraží, u kterého respondenti mimo přítomnosti některých skupin osob uváděli jako důvod negativního vnímání i špatný fyzický vzhled budov. V prostoru bývalého nákladového nádraží se nachází objekt, který se podle Řeháčka (2020) blíží squatu. Tento objekt občas podle něj využívají cizinci pocházející ze zemí východní Evropy, kteří v Jičíně přišli o práci a možnost ubytování na ubytovnách.

Dalšími místy, která u studentů a studentek vzbuzují pocit nebezpečí, jsou prostory před obchodními domy. Týká se to především OD Kaufland, před kterým již od rána postávají „podivné existence“, které využívají přítomnosti veřejného WC a tepla produkovaného obchodním domem (Řeháček 2020). Někteří respondenti dotazníkového šetření se obávají shluku lidí u východu z OD a s tím spojené možnosti okradení.

Mezi další nebezpečně vnímané lokality z pohledu studentů a studentek patří Čerovka, Lipová alej, Valdštejnovo náměstí a ulice, ve kterých se nacházejí bary a hospody. Lipovou alej a Valdštejnovo náměstí nikdo z respondentů nepokládá za nebezpečné ve dne. Společně s lokalitou Čerovka vyvolávají pocit nebezpečí u respondentů hlavně v noci, zejména kvůli špatně osvětleným nebo neosvětleným místům a možnosti potkat osoby pod vlivem alkoholu vracující se z hospod a barů. Jako problémové zmiňuje Řeháček (2020) bar a pivnici „Na Starým“ a „U Kata“, které se nacházejí přímo na Valdštejnově náměstí. Nejčastěji řeší MP přestupky proti veřejnému pořádku v pátek a sobotu v nočních a brzkých ranních hodinách, kdy tyto zařízení zavírají a opouštějí je podnapilí návštěvníci (Řeháček 2020). Tyto lokality se v odpovědích studentů a studentek objevovaly jen v jednotkách případů, což souvisí s tím, že mnoho respondentů do Jičína dojíždí pouze do školy.

Mezi častá místa, kde zasahuje MP, patří prostranství před jičínskými ubytovnami. Z analýzy dotazníkového šetření však vyplývá, že studenti a studentky tyto lokality jako nebezpečné nevnímají. Okolí většiny ubytoven je monitorováno pomocí MKDS (Řeháček 2020).

Tabulka č. 10: Nebezpečně vnímaná místa v Jičíně z pohledu studentů a studentek

Místo, lokalita	Respondenti, kteří pokládají místo za nebezpečné				Důvody uvedené respondenty
	Abs.	Podíl*	Den*	Noc*	
Zámecký park	65	43 %	39 %	89 %	Podivné existence, kouřící hloučky mladých lidí, Romové, narkomani, popíjení alkoholu, hluk, nepořádek, údajná vražda
Nové Město, sídliště Na Jihu	50	33 %	56 %	96 %	Podivní lidé, hluční a agresivní Romové, opilci, narkomani, špatná pověst, otravy psů
Autobusové nádraží	37	24 %	30 %	92 %	Podivní lidé, v noci málo lidí, bezdomovci, Romové, narkomani, skupinky opilců, špatná zkušenost, nezletilý kuřáci, žebráci
Vlakové nádraží	24	16 %	21 %	100 %	Špatný vzhled, opuštěné domy, alkoholici, podivní lidé, v noci málo lidí, bezdomovci, dělníci
Před OD Kaufland	15	10 %	60 %	80 %	Bezdomovci, opilci, Romové, podivní lidé, žebráci, agresivní důchodci
Čeřovka, Milohládka	9	6 %	33 %	89 %	Podivní lidé, neosvětlená místa, narkomani, injekční jehly
Lipová alej	9	6 %	0 %	100 %	Neosvětlené, opilci, nejistota
Valdštejnovo náměstí	9	6 %	0 %	89 %	Málo lidí v noci, podivné existence, narkomani, opilí lidé z hospody

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

*Podíl z respondentů, kteří reagovali na tuto otázku

Pozn: N=153 respondentů

Jednou z otázek dotazníkového šetření mezi studenty a studentkami středních škol bylo, jestli se v Jičíně nachází místo nebo místa, kterým se se respondenti přímo vyhýbají. Odpovědi byly zastoupeny zhruba rovnoměrně. 74 respondentů (35 %) se některým místům v Jičíně záměrně vyhýbá. 76 respondentů (36 %), uvedlo, že se v Jičíně nenachází místa, kterým se vyhýbají. Zbytek dotazovaných využilo možnosti „Nevím“.

Respondenti dohromady uvedli 33 různých lokalit. Nejčastěji zmiňované odpovědi jsou uvedeny v tabulce č. 11. Místa, kterým se respondenti vyhýbají, se ve většině případů shodují s lokalitami, které respondenti nevnímají bezpečně. Nejvíce se studenti a studentky vyhýbají

Zámeckému parku a Novému Městu. Těmto místům se vyhýbá 40 % (resp. 37 %) respondentů z těch, kteří uvedli, že se v Jičíně nacházejí místa, kterým se vyhýbají. Někteří studenti a studentky se vyhýbají také okolí hospod, heren, barů a snaží se nechodit úzkými a temnými uličkami.

Tabulka č. 11: Místa, kterým se respondenti v Jičíně vyhýbají

Místo, lokalita	Abs.	Podíl	
		z kladných odpovědí*	ze všech odpovědí
Zámecký park	30	40 %	14 %
Jih, Nové Město	28	37 %	13 %
Autobusové nádraží	11	15 %	5 %
Vlakové nádraží	8	11 %	4 %
Hospody, bary	6	8 %	3 %
Lipová alej	5	7 %	2 %
Čeřovka	5	7 %	2 %
Temné uličky	4	5 %	2 %

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

*Počítáno z odpovědí respondentů, kteří uvedli, že se v Jičíně nachází místo, kterému se vyhýbají

Pozn: N=75 respondentů

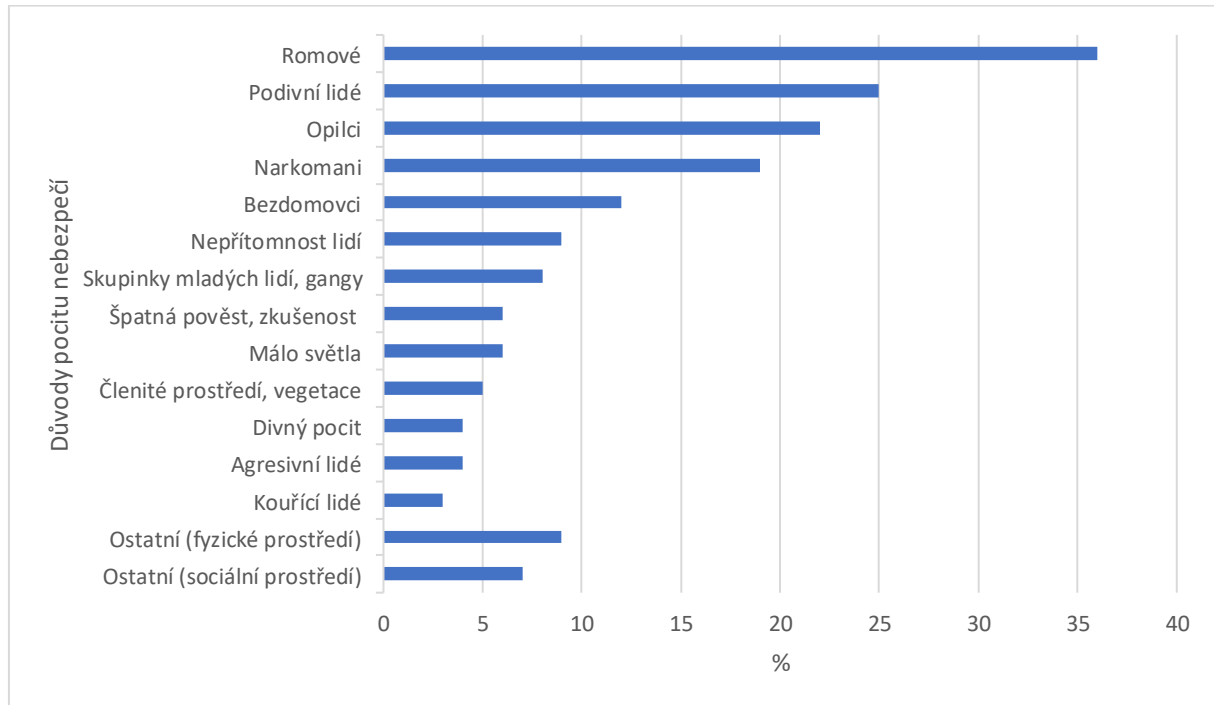
6.4. Důvody pocitu nebezpečí

Součástí dotazníkové otázky na nebezpečně vnímaná místa byla také podotázka na důvody negativního vnímání. Respondenti uvedli celkem 25 různých příčin, které u nich vyvolávají nebo zesilují pocit nebezpečí. Hlavní respondenty uvedené důvody jsou zaznamenány v grafu č. 2. Většina odpovědí souvisí se sociálním prostředím a jen menší část s prostředím fyzickým.

Studenti a studentky se nejvíce obávají v lokalitách, kde se mohou potkat z jejich pohledu nebezpečnými skupinami obyvatel (Romové, opilí lidé, narkomani, bezdomovci). Lidé a skupiny obyvatel, které vzbuzují u respondentů pocit nebezpečí, jsou podrobněji uvedeny dále v tabulce č. 12. U respondentů vzbuzují pocit nebezpečí také osoby, které se jim zdají z nějakého důvodu „podivné“. Tuto odpověď uvedlo 35 respondentů, tedy 25 % z těch, kteří na tuto otázku reagovali. 13 studentů a studentek (9 %) se necítí bezpečně na místech, která jsou liduprázdná. Negativní vliv na vnímání míst má také špatná pověst a negativní předešlá zkušenost. Mezi charakteristiky fyzického prostředí, které u respondentů vzbuzují pocit

nebezpečí, patří málo osvětlená, členitá a nepřehledná místa a zastarale vypadající ulice. U některých respondentů to jsou místa v blízkosti husté vegetace.

Graf č. 2: Procentuální zastoupení důvodů pocitu nebezpečí u studentů a studentek

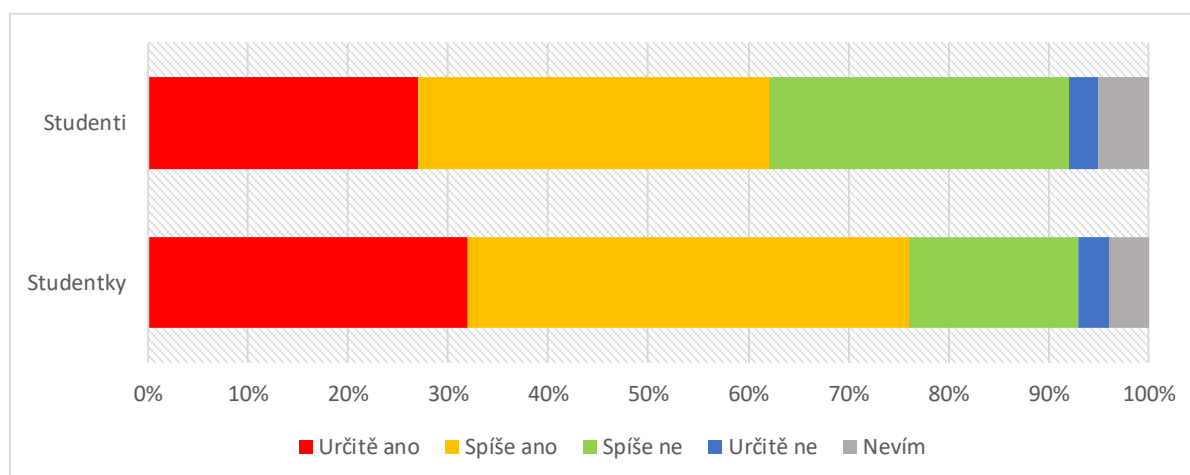

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

Pozn: Respondenti mohli uvést více důvodů, N=141 respondentů

Přítomnost některých lidí a skupin obyvatel snižuje pocit bezpečí více u žen než u mužů. Snížení bezpečí pocítuje 62 % studentů (27 % určitě ano, 35 % spíše ano) a 76 % studentek (32 % určitě ano, 44 % spíše ano). Studenti z těchto lidí strach spíše nebo určitě nemají ve 33 % případů, studentky ve 20 % případů (viz graf č. 3).

Graf č. 3: Snížení pocitu bezpečí studentů a studentek přítomností skupin obyvatel

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

Dotazníková otázka: Snižuje Váš pocit bezpečí přítomnost některých lidí nebo skupin obyvatel?

Pozn.: N=117 respondentů a 94 respondentek

Mezi skupiny obyvatel, které u respondentů vzbuzují pocit nebezpečí, nejčastěji patří Romové. Tuto odpověď uvedlo 64 % respondentů, kteří na tuto otázku reagovali (viz tabulka č. 12). 23 respondentů má s Romy i špatnou zkušenost (15 %). Polovina respondentů uvedla, že u nich pocit nebezpečí vzbuzují opilí lidé. Mezi další často zmiňované odpovědi patří bezdomovci, které uvedlo 30 % respondentů, a narkomani (26 %). Romy, bezdomovce, narkomany a opilé lidi zmiňuje i Řeháček (2020) jako osoby, které často páchají přestupky proti veřejnému pořádku. K těmto skupinám řadí i pracovníky ze zemí východní Evropy, zejména ukrajinské, makedonské, moldavské a polské národnosti. Špatnou zkušenost s nimi má ovšem minimum respondentů.

26 respondentů (17 %) uvedlo, že pocit nebezpečí u nich vzbuzují hloučky mladých lidí, kteří jsou přibližně v jejich věku nebo i mladší. Pocit strachu se zvyšuje, pokud tito jedinci kouří, popíjejí alkohol nebo jsou hluční. To, že se v Jičíně objevují skupinky nezletilých, kteří kouří nebo konzumují alkohol, potvrzuje i Řeháček (2020).

Tabulka č. 12: Skupiny obyvatel vzbuzující u studentů a studentek pocit nebezpečí

Lidé, skupiny lidí	Počty a podíly odpovědí			
	Abs.	Podíl*	Špatná zkušenost	Podíl*
Romové	95	64 %	23	15 %
Opilí lidé	75	50 %	14	9 %
Bezdomovci	44	30 %	7	5 %
Narkomani	38	26 %	4	3 %
„Dělníci z východu“	23	15 %	4	3 %
Mladí lidé	18	12 %	4	3 %
Cizinci	14	9 %	1	0 %
Skupinky (mladých) mužů	8	5 %	0	0 %
Podivní lidé	7	5 %	0	0 %
Hlučné hloučky	7	5 %	2	0 %

Zdroj: dotazníkové šetření 2020

*Podíl z respondentů, kteří reagovali na tuto otázku

Pozn: N=149 respondentů

7. ZÁVĚR

Hlavními cíli této práce bylo zjistit, jak bezpečně či nebezpečně se studenti a studentky cítí v Jičíně a porovnat výsledek s místem jejich bydliště a celým Českem. Dále najít bezpečně a nebezpečně vnímaná místa na území města Jičína a identifikovat důvody, které přispívají k pozitivnímu či negativnímu vnímání těchto míst. K vyhodnocení výzkumných otázek přispělo dotazníkové šetření mezi studenty a studentkami jičínských středních škol a rozhovor s manažerem prevence kriminality v Jičíně.

První výzkumná otázka zněla: „*Jak bezpečně či nebezpečně se cítí jičínské studenty a studentky?*“ Pocit bezpečí studentů a studentek byl zjišťován na třech úrovních (Česko, Jičín, místo bydliště ve dne a v noci). Respondenti zaznamenávali odpovědi pomocí pětistupňové škály (1 = cítím se zcela bezpečně, 5 = necítím se vůbec bezpečně). Nejbezpečněji se respondenti cítili v místě svého bydliště ve dne (1,33). Méně bezpečně ve dne se cítili v Jičíně (1,92) a v rámci celého Česka (1,99). Jako nejméně bezpečné pokládají respondenti místo bydliště v noci (2,09). Očekávání se naplnilo také v tom, že se ženy ve všech lokalitách cítily méně bezpečně než muži. Největší rozdíl ve vnímání bezpečí mezi ženami a muži byl v místě bydliště v noci (0,77).

Druhá výzkumná otázka se zaměřovala na bezpečně a nebezpečně vnímaná místa: „*Která místa na území města Jičína studenty a studentky vnímají bezpečně či naopak nebezpečně?*“ Respondenti v dotazníkovém šetření uvedli celkem 46 unikátních míst, kde se cítí bezpečně, a 53 míst, kde se bezpečně necítí. Mezi nejčastěji zmiňovaná bezpečná místa patřila škola, Valdštejnovo náměstí, domov, lokalita Čerovka a autobusové nádraží. Z analýzy dotazníkového šetření vyplynulo, že k pocitu bezpečí u většiny respondentů přispívá kvalitní zabezpečení (ve škole, doma), kamerový systém, přítomnost (známých) lidí a kvalitní osvětlení. Mezi místa, kde se studenti a studentky necítí bezpečně, patří Zámecký park, sídliště Na Jihu, autobusové a vlakové nádraží, prostranství před OD Kaufland, Čerovka a Lipová alej.

Výsledky dotazníkového šetření se ve většině případů shodují i s pohledem a osobní zkušeností strážníka MP Jičín. Rozpor lze ovšem najít u okolí hospod, barů a ubytoven, které respondenti na rozdíl od strážníka nevnímají příliš nebezpečně.

Jičínskými studenty a studentkami uvedená místa se typově shodují s lokalitami, které uvádějí i jiné výzkumy a šetření. Oproti očekávání však nebyly mezi odpověďmi respondentů na nebezpečně vnímaná místa tolik zastoupeny hospody, bary a jejich okolí.

Některá místa, na kterých se část respondentů cítí bezpečně, jsou ostatními respondenty vnímaná nebezpečně. To se projevilo například u Valdštejnova náměstí, Čerovky, autobusového nádraží nebo Zámeckého parku. Tento poznatek svědčí o subjektivním vnímání a vlivu různých faktorů na vnímání každého jedince.

Poslední výzkumná otázka zněla: „*Jaké jsou důvody pocitu nebezpečí na negativně vnímaných místech?*“. Respondenti uvedli celkem 25 různých důvodů, které u nich vyvolávají nebo zesilují pocit nebezpečí. Podobně jako u jiných výzkumů a šetření se ukázalo, že pocit bezpečí u respondentů nejvíce snižuje přítomnost Romů, opilých lidí, narkomanů, bezdomovců nebo lidí, kteří se zdají být z nějakého důvodu „podivní“. Tím se potvrdilo očekávání, že pocit nebezpečí na určitém místě způsobují lidé, kteří se tam schází.

Negativní vliv na vnímání míst má také špatná pověst a negativní předešlá zkušenost. Méně často ovlivňují pocit bezpečí charakteristiky fyzického prostředí. Mezi nejčastěji zmiňované patřila málo osvětlená, členitá a nepřehledná místa a zastarale vypadající ulice. U některých respondentů to byla také místa v blízkosti husté vegetace. Charakteristiky fyzického prostředí respondenti uváděli v minimu případů. To potvrzuje další očekávání, že sociální prostředí působí na jedince výrazněji než fyzické prostředí.

Myslím, že tato práce zodpověděla jen některé otázky týkající se vnímání bezpečí a nebezpečí v Jičíně a nachází se tu prostor pro podrobnější a obsáhlejší výzkumy, které by přispěly k prevenci kriminality a ke zvýšení pocitu bezpečí občanů. Ovšem ani potenciál prováděného dotazníkového šetření, které bylo součástí této práce, nebyl plně využit a získaná data mohou sloužit k dalšímu zpracování.

Výsledky tohoto šetření mezi jičínskými středoškolskými studenty a studentkami by mohly být přínosné pro Komisi prevence kriminality města Jičína, která v minulosti prováděla dotazníkové šetření podobného rozsahu mezi obyvateli města a na základě výsledků stanovila cíle v oblasti prevence kriminality.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Literatura

BITTNEROVÁ, K. (2014): Vnímání nebezpečí v Záběhlicích z pohledu mladých žen. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P. (2015): Znásilnění v ČR – trestné činy a odsouzení pachatelé. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

BOX, S., HALE, CH., ANDREWS, G. (1988): Explaining Fear of Crime. *British Journal of Criminology*, 28, 3, 340–356.

BRANTINGHAM, P. L., BRANTINGHAM, P. J. (1995): Criminality of place. Crime generators and crime attractors. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 3, 3, 5–26.

BURIÁNEK, J. (2001): Bezpečnostní rizika a jejich percepce českou veřejností. *Sociologický časopis*, 37, 1, 43–64.

COPS, D., PLEYSIER, S. (2010): Doind gender in fear of crime. *British journal of criminology*, 51, 1. 58–74.

COSTON, C. T. M. (1995): Self other judgements about perceptions of vulnerability to crime among urban transient females. *International Review of Victimology*, 4, 1, 33–46.

COZENS, P., NEALE, R., WHITAKER, J., HILLIER, D. (2003): Managing crime and the fear of crime at railway stations – a case study in South Wales (UK). *International Journal of Transport Management*, 1, 3, 121–132.

ENGLMAIEROVÁ, T. (2016): Percepce (ne)bezpečí v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi z pohledu studentů a seniorů. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

FERRARO, K. F. (1995): *Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. State University of New York, Albany.

FERRARO, K. F., LAGRANGE, R. (1987): The Measurement of Fear of Crime. *Sociological Inquiry*, 57, 1, 70–79.

- FETCHENHAUER, D., BUUNK, B. P. (2005): How to explain gender differences in fear of crime: Towards an evolutionary approach. *Sexualities, Evolution and Gender*, 7, 2, 95–113.
- FOKKEMA, T., GIERVELD, J., NIJKAMP, P. (1996): Big cities, big problems: Reason for the elderly to move? *Urban Studies*, 33, 2, 353–377.
- FRANKLIN, T. W., FRANKLIN, C. A., FEARN, N. E. (2008): A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime. *Social Justice Research*, 21, 2, 204–227.
- FURSTENBERG, F. F. (1971): Public reaction to crime in the streets. *The American Scholar*, 40, 4, 601–610.
- GAROFALO, J. (1981): The Fear of Crime: Causes and Consequences. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 72, 2, 839–857.
- GILDAINOVÁ, E. (2010): Vliv populační politiky na demografická vývoj v ČR. Bakalářská práce. Ekonomicko-správní fakulta MUNI, Brno.
- GOODEY, J. (1989): Environmental perception: the relationship with age. *Progress in Human Geography*, 13, 1, 99–106.
- GOODEY, J. (1997): Boys Don't Cry. Masculinities, Fear of Crime and Fearlessness. *British Journal of Criminology*, 37, 3, 401–418.
- GORDON, M. T., RIGER, S. (1989): *The Female Fear: The Social Cost of Rape*. University of Illinois Press.
- GORDON, M. T., RIGER, S., LEBAILLY, R. K., HEATH, L. (1980): Crime, women, and the quality of urban life. *Signs*, 5, 3, 144–160.
- HALE, C. (1996): Fear of crime: A review of the literature. *International review of Victimology*, 4, 2, 79–150.
- HERBERT, D., DAVIDSON, N. (1995): Modifying the built environment: the impact of improved street lighting. *Geoforum*, 25, 3, 339–350.
- HOLAS, J., KRULICHOVÁ, E., HÁKOVÁ, L., SCHEINOST, M., (2016): Regionální kriminalita a její odraz v kvalitě života obyvatel. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

JÍCHOVÁ, J. (2009): Vnímání strachu na Žižkově a Jarově. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

JÍCHOVÁ, J. (2013): Kriminalita a její percepce v městském prostředí. Dizertační práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

JÍCHOVÁ, J., KOPECKÁ, Z. (2015): Pocit bezpečí ve městě: případová studie města Hodonín. *Geografické rozhledy*, 24, 5, 28–29.

JÍCHOVÁ, J., TEMELOVÁ, J. (2011): Kriminalita ve městě. *Geografické rozhledy*, 20, 3, 10–11.

JÍCHOVÁ, J., TEMELOVÁ, J. (2012): Kriminalita a její percepce ve vnitřním městě: případová studie pražského Žižkova a Jarova. *Geografie*, 117, 3, 329–348.

KOSKELA, H. (1997): Bold walking and breakings: women's spatial confidence versus fear of violence. *A Journal of Feminist Geography*, 4, 3, 301–321.

KOSKELA, H. (1999): Gendered Exclusions: women's fear of violence and changing relations to space. *Geografiska Annaler*, 81, 2, 111–124.

KOSKELA, H., PAIN, R. (2000): Revisiting fear and place: women's fear of attack and the built Environment. *Geoforum*, 31, 2, 269–280.

KRULICHOVÁ, E. (2016): Kdo se obává kriminality a jak tyto obavy ovlivňují důvěru ve vybrané společenské instituce v České republice? *Sociologický časopis*, 52, 2, 131–155.

KRULICHOVÁ, E., PODANÁ, Z. (2019): Adolescent fear of crime: Testing Ferraro's risk interpretation model. *European Journal of Criminology*, 16, 6, 746–766.

LAGRANGE, R., FERRARO, K. F., SUPANCIC, M. (1992): Perceived Risk and Fear of Crime: Role of Social and Physical Incivilities. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 29, 3, 311–334.

LISKA, A. E., SANCHIRICO, A., REED, M. D. (1988): Fear of Crime and Constrained Behavior Specifying and Estimating a Reciprocal Effects Model. *Social Forces*, 66, 3, 827–837.

LORENC, T., CLAYTON, S., NEARY D., WHITEHEAD M. (2012): Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: mapping review of theories and causal pathways. *Health Place*, 18, 4, 757–765.

- MAREŠOVÁ, A. (2011): Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.
- MARTINKOVÁ, M. (2007): Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty – výsledky viktimologického výzkumu. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.
- MASLOW, A. H. (1943): A theory of human motivation. *Psychological review*, 50, 4, 370–396.
- MOORE, S., SHEPERD, J. (2007): The Elements and Prevalence of Fear. *British Journal of Criminology*, 47, 1, 154–162.
- MUNCIE, J. (2004): *Youth and Crime*. Sage Publications, London.
- MUSIL, J. (2012): Vnímání potenciálně rizikových míst v Táboře z pohledu mládeže. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.
- NAKONEČNÝ, M. (2000): *Lidské emoce*. Academia, Praha.
- NEWMAN, O. (1972): *Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design*. Macmillan, New York.
- ORTEGA, S. T., MYLES, J. L. (1987): Race and gender effects in fear of crime: An interactive model with age. *Criminology*, 25, 1, 133–152.
- OSMAN, R., JÍCHOVÁ, J. (2019): „A přišel ti naproti?“, dohled rodičů jako neviditelná bariéra prostorového chování jejich dcer ve vzdálených univerzitních městech. *Sociální studia*, 16, 1, 103–122.
- PAIN, R. (1991): Space, Sexual Violence and Social Control: Integrating Geographical and Feminist Analyses of Women's Fear of Crime. *Progress in Human Geography*, 15, 4, 415–431.
- PAIN, R. (1995): Elderly Women and Fear of Violent Crime: The Least Likely Victims? A Reconsideration of the Extent and Nature of Risk. *British Journal of Criminology*, 35, 4, 584–598.
- PAIN, R. (1997): Social geographies of women's fear of crime. *Transaction of the Institute of British Geographers*, 22, 2, 231–244.
- PAIN, R. (2000): Place, social relations and the fear of crime: a review. *Progress in Human Geography*, 24, 3, 365–387.
- PAIN, R. (2001): Gender, Race, Age and Fear in the City. *Urban Studies*, 38, 5-6, 899–913.

PECHAČOVÁ, Z., HRABA, J., BAO, W. N., LORENZ, F. O. (1998): Pocit ohrožení kriminalitou v České republice. *Sociologický časopis*, 34, 1, 205–219.

PETERKA, V. (2011): Časoprostorové vnímání pocitu ohrožení jako bariéry každodenního života žen: případová studie Prahy 15 a Petrovic. Diplomové práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

RAMSAY, M. (1989): Downtown drinkers: the perceptions and fears of the public in a city centre. Crime prevention unit. London.

ROUBALOVÁ, M., HOLAS, J., KOSTELNÍKOVÁ, Z., PEŠKOVÁ, M. (2019): Oběti kriminality. Poznatky z viktimizační studie. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

SACCO, V. F. (1990): Gender, Fear, and Victimization: A Preliminary Application of Power-control Theory. *Sociological Spectrum*, 10, 4, 485–506.

SCHMEIDLER, K. (2000): Prostředí města, urbanistická tvorba a sociální patologie. *Kriminalistika*, 33, 4, 316–325.

SMOLÍK, J., (2018): Pocit bezpečí a obavy z kriminality v Brně. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.): XXI. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků. Masarykova univerzita, Brno, 767–773.

SNEDKER, K. (2006): Altruistic and Vicarious Fear of Crime: Fear for Others and Gendered Social Roles. *Sociological Forum*, 21, 2, 163–195.

STAFFORD, M. C., GALLE, O. R. (1984): Victimization rates, exposure to risk, and fear of crime. *Criminology. An Interdisciplinary Journal*, 22, 2, 173–185.

STASÍKOVÁ, L. (2011): Relevantnost výskumu strachu z kriminality v urbánnej geografii. *Geographical Journal*, 63, 4, 325–343.

TEMELOVÁ, J., OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK, J., PULDOVÁ, P. (2007): Socioekonomická analýza sídliště Kročehlavy v Kladně. PřF UK, Praha.

TULLOCH, M. (2000): The meaning of age differences in the fear of crime. *British journal of criminology*, 40, 3, 451–467.

TULLOCH, M. (2004): Parental fear of crime: A discursive analysis. *Journal of Sociology*, 40, 4, 362–377.

VALENTINE, G. (1989): The geography of women's fear. *Area*, 21, 4, 385–390.

VEČERKA, K. (2012): *Mládež o kriminalitě a etice každodennosti*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., DIBLÍKOVÁ, S., BLATNÍKOVÁ, Š. (2009): *Mládež v kriminologické perspektivě*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., PŘESLIČKOVÁ, H., BLATNÍKOVÁ, Š. (2007): *Občané o kriminalitě a prevenci. Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha.

VYKOPALOVÁ, H. (2000): Kriminalita a viktimologické výzkumy. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Iuridica*, 29, 2, 229–233.

WARR, M. (2000): Fear of crime in the United States: Avenues for research and policy. *Criminal Justice*, 4, 4, 451–489.

WESELY, J. K., GAARDER, E. (2004): The Gendered “Nature” of the Urban Outdoors: Women Negotiating Fear of Violence. *Gender & Society*, 18, 5, 645–663.

Rozhovor

ŘEHÁČEK, J. (2020): *Městská policie Jičín, manažer prevence kriminality města*. Rozhovor, 2. 3. 2020.

Statistické zdroje

ČSÚ (2015): *Historický lexikon obcí České republiky – 1869–2011*. Český statistický úřad, Praha <https://www.czso.cz/documents/10180/20537734/130084150522.pdf/ffe14a60-7678-4230-a0a4-07e4b325a99a?version=1.2> (cit 11. 3. 2020).

ČSÚ (2019a): *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2019*. Český statistický úřad, Praha <https://www.czso.cz/documents/10180/91917344/1300721903.pdf/ea01e710-2ae5-49f3-8792-ebb384754346?version=1.0> (cit. 26. 2. 2020).

ČSÚ (2019b): *Veřejná databáze - demografický vývoj*. Český statistický úřad, Praha <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi#w=> (cit. 16. 3. 2020).

MPSV (2020): Nezaměstnanost v obcích. Ministerstvo práce a sociálních věcí <https://www.mpsv.cz/web/cz/nezamestnanost-v-obcich> (cit. 16. 3. 2020).

Otevřená společnost, o.p.s. (2019): Mapa kriminality. <https://www.mapakriminality.cz/data/> (cit. 12.3.2020).

Ostatní zdroje

ČÚZK (2020): Základní mapa ČR 1:50 000 (ZM 50). Český úřad zeměměřický a katastrální. Praha <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/> (cit. 9. 3. 2020).

JIREŠ, J. (2019): Městský kamerový systém se rozšíří o další čtyři monitorovací body. Oficiální stránky Městského úřadu Jičín. <https://www.mujiicin.cz/mestsky-kamerovy-system-se-rozsiri-o-dalsi-ctyri-monitorovaci-body/d-1299969> (cit. 16. 3. 2020).

MAPY.CZ (2020): Mapový podklad. Seznam.cz, a.s., Praha. <https://mapy.cz/zakladni?x=15.6916268&y=49.8025411&z=7&l=0&source=muni&id=2351> (cit. 10. 3. 2020)

MŠMT (2020): Rejstřík škol a školních zařízení. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/> (cit. 16.3.2020).

ŘEHÁČEK, J. (2016): Plán prevence kriminality města Jičína na období 2016–2018. http://m.mujiicin.cz/assets/File.ashx?id_org=5954&id_dokumenty=1289348 (cit. 11. 3. 2020).

ŘEHÁČEK, J. (2019): Plán prevence kriminality města Jičína na období 2019–2021. http://m.mujiicin.cz/assets/File.ashx?id_org=5954&id_dokumenty=1298495 (cit. 18. 11. 2019).

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník

4) Stručně popište Váš běžný den z hlediska pohybu po Jičíně včetně přibližných časových údajů.

.....

.....

.....

.....

5) Jak často a z jakého důvodu se pohybujete venku pozdě večer a v noci? (po 22:00, např. kolikrát za týden, kolikrát za měsíc)

.....

.....

6) Stal/a jste se v průběhu uplynulých 2 let obětí krádeže, fyzického napadení nebo hrubého slovního útoku?

Ano Ne Nevím

6a) Pokud ano, prosím, napište čeho a kde.

.....

.....

7) Stal se někdo z Vašich blízkých v uplynulých 2 letech obětí krádeže, fyzického napadení nebo hrubého slovního útoku?

Ano Ne Nevím

7a) Pokud ano, prosím, napište čeho, kde a kdo.

.....

.....

8) Stal/a jste se Vy osobně v uplynulých 2 letech svědkem krádeže, fyzického napadení nebo hrubého slovního útoku?

Ano Ne Nevím

8a) Pokud ano, prosím, napište čeho přesně a kde.

.....

.....

POCIT BEZPEČÍ A NEBEZPEČÍ V JIČÍNĚ Z PŮHLEDU STUDENTŮ A STUDENTEK

Dotazník k bakalářské práci

Univerzita Karlova

Dobrý den,

jmenuji se Martin Žalud a jsem studentem Přírodovědecké fakulty na Univerzitě Karlově. Na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje píšu bakalářskou práci na téma "Percepce bezpečí a nebezpečí v Jičíně z pohledu studentů a studentek". Cílem práce je zjistit, jak mladí lidé vnímají své bezpečí na území města Jičína s důrazem na vnímání potenciálně rizikových míst. Píšte, prosím, pravdivě odpovídejte a v případě nejistoty se neváhejte na cokoli zeptat. Dotazník je anonymní. Velice Vám děkuji za spolupráci.

.....

.....

1) Vyznačte, prosím, na stupnici od 1 do 5, jak bezpečně či nebezpečně se cítíte v uvedených lokalitách (1 = zcela bezpečně, 5 = zcela nebezpečně).

V Česku 1 - 2 - 3 - 4 - 5

V Jičíně 1 - 2 - 3 - 4 - 5

V místě Vašeho bydliště ve dne 1 - 2 - 3 - 4 - 5

V místě Vašeho bydliště v noci 1 - 2 - 3 - 4 - 5

2) Jak se pohybujete po Jičíně nejčastěji? (zaškrtněte pouze jednu možnost)

Pěšky Na kole Vlakem

Autem Autobusem Jinak: .....

3) Jakým způsobem se dopravujete do školy? (Ize zaškrtnout více možností)

Autobusem Autem Na kole

Vlak Pěšky Jiným: .....

9) Snižuje Váš pocit bezpečí přítomnost některých lidí nebo skupin obyvatel?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne Nevím

9a) Pokud ano, uveďte kterých lidí nebo skupin a označte zakroužkováním, pokud s nimi máte osobní špatnou zkušenost.

1.	2.	3.
4.	5.	6.

10) Napište místa v Jičíně, kde se necítíte zcela bezpečně. Zaškrtněte, zda ve dne nebo v noci a uveďte důvod.

	Místo	Den	Noc	Důvod
1.		☐	☐	
2.		☐	☐	
3.		☐	☐	
4.		☐	☐	
5.		☐	☐	

11) Napište místa v Jičíně, kde se cítíte bezpečně. Zaškrtněte, zda ve dne nebo v noci a uveďte důvod.

	Místo	Den	Noc	Důvod
1.		☐	☐	
2.		☐	☐	
3.		☐	☐	
4.		☐	☐	
5.		☐	☐	

12) Nachází se v Jičíně místa/lokality, kterým se z obav o vlastní bezpečnost po setmění raději vyhýbáte?

Ano Ne Nevím

12a) Pokud ano, prosím, uveďte konkrétní (oficiální) názvy.

1.	2.	3.
4.	5.	6.

Identifikační údaje

1) Pohlaví: žena muž

2) Věk: .....

3) Pokud bydlíte v Jičíně, v které části?

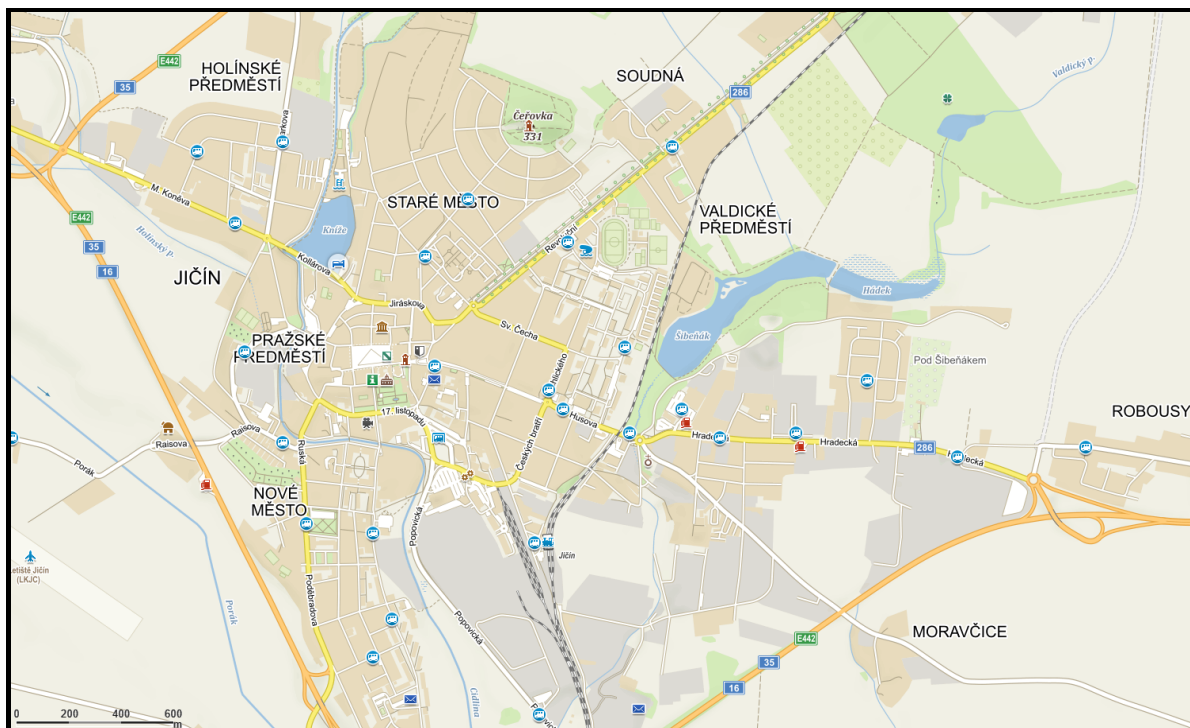
Valdické předměstí Nové Město Holínské předměstí
 Staré Město Soudhá Sedličky

Pokud bydlíte v jiné obci, prosím uveďte ji: .....

4) Pokud bydlíte v Jičíně, kolik let? .....

Velice Vám děkuji za vyplnění dotazníku!

Příloha č. 2: Mapy k dotazníku

Zdroj: Mapy.cz 2020

Příloha č. 3: Struktura rozhovoru

Účel rozhovoru

Seznámení s dotazníkovým šetřením mezi studenty a studentkami jičínských středních škol

Činnost manažera prevence kriminality

Porovnání bezpečnosti v Jičíně a v jiných městech Královéhradeckého kraje

Hlavní problémy v oblasti bezpečnosti ve městě

Osobní pohled strážníka na bezpečnost ve městě (nebezpečně vnímaná místa)

Místa častých zásahů MP Jičín

Trendy v kriminalitě (zlepšení x zhoršení), změna struktury

Kamerový systém (přesun kriminality, rozšiřování MKDS, názory občanů na MKDS)

Konkrétní místa (Zámecký park, sídliště Na Jihu, železniční a autobusové nádraží atd.)

Skupiny obyvatel vzbuzující u studentů a studentek pocit nebezpečí (Romové, bezdomovci, narkomani, opilci)

Propuštění vězni z věznice Valdice, ubytovny, agenturní zaměstnanci ze zemí východní Evropy, prodej alkoholu a cigaret nezletilým, konzumace alkoholu nezletilými, bary, hospody

Délka služby strážníka u MP Jičín